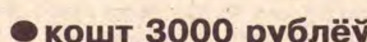
ЗВЯЗДА

8 ліпеня 1998 г. серада, № 137 (23488)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

ЦЭНЫ

Светлыя нафтапрадукты «пацямнелі» ад новай цаны

Як і прадказвала «Звязда», у Беларусі адбылося павелічэнне цэн на светлыя нафтапрадукты — бензін і дызельнае паліва. Павышэнне прайшло згодна з пастановай Міністэрства эканомікі № 44 ад 1 ліпеня 1998 года.

Праўда, як зазначылі карэспандэнту «Звязды» ў дзяржаўным канцэрне «Белнафтахім», рэальная пастанова пачала працаваць на месцах (нафтаперапрацоўчых прадпрыемствах, запраўках) толькі 4-5 ліпеня. Таму пакуль спецыялісты нават не здолелі назваць новыя цэны на нафтапрадукты якія склаліся пасля павелічэння.

Павышэнне адбылося, як мы і пісалі, праз рост ставак акцызаў, якія ўстанаўліваюцца для нафтаперапрацоўчых прадпрыемстваў. Стаўкі акцызаў на бензін і дызпаліва ўзраслі на 30 працэнтаў, што, адпаведна, і прывяло да павелічэння аптовых і рознічных (у тым ліку і фіксаваных) цэн на гэтыя віды нафтапрадуктаў на 10 працэнтаў. Але чаму на 10, калі ў свой час спецыялісты гаварылі не больш чым аб 5 працэнтах? У «Белнафтахіме» патлумачылі, што 5 працэнтаў, сапраўды, атрымалася пасля павелічэння ставак акцызаў, а яшчэ 5 працэнтаў дадалі, паколькі ў краіне не хапала валюты, ды і канцэрну трэба пакрываць валютныя плацяжы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Галоўны рэгулятар цэн на рынках — надвор'е?

Што ні кажы, але лета сёлета не адчуваецца не толькі на вуліцы, але і на нашых рынках. Ва ўсякім разе, калі меркаваць па цэнах на зяленіва і садавіну, то прыходзіш да высновы, што яны прама прапарцыянальна залежаць ад тэмпературы паветра.

Так, напрыклад, у час чэрвеньскай спякоты таматы на сталічнай Камароўцы каштавалі 55 тыс. рублёў за кілаграм, сёння ж іх кошт «застыў» на адзнацы 70 тысяч. У магазінах увогуле цана на таматы дасягае 85 тысяч — столькі яны каштавалі яшчэ ў красавіку і маі.

Недачакаліся мінчане таксама і танных клубніц. Ніжэй за 45 тысяч цана на іх так і не апусцілася, а адсутнасць салодкіх буйных ягад прадаўцы тлумачылі «мокрым» надвор'ем. Зараз клубніцы каштуюць ужо 80 тысяч за кілаграм ці прадаюцца 4-літровымі вядзеркамі па цане 170—270 тысяч. Не назавеш таннай і чарэшню — 100—120 тысяч рублёў за кілаграм добрых ягад. Садовыя суніцы каштуюць таксама нямала — 15—20 тысяч за адну шклянку. І толькі з'яўленне на рынках чарніц (7—9 тыс. руб. за шклянку) неяк змякчыла агульнае сумнае становішча.

Ажыўленне пануе на Камароўцы хіба што ў «курыных» радах. Тут за 85—89 тысяч за кг можна набыць сабе кураня, праўда, для гэтага трэба адстаяць пэўны час у чарзе. Значна танней, чым у магазінах, прапануе галоўны рынак і імпартныя курыныя кумпячкі — 94—97 тысяч. А вось курыныя трыбухі — нават тут тавар дэфіцытны. Дарэчы, спецыялізаваныя курыныя магазіны рэалізуюць курыныя страўнікі зараз па 65 тысяч, курыную печань — па 77 тысяч і горлачкі — па 38 тысяч рублёў. Такім чынам, курынае мяса застаецца на дадзены момант самым танным.

З прымет сённяшняй Камароўкі можна выдзеліць яшчэ адну — знікненне ажыятажу вакол каўбасных вырабаў. І гэтаму ёсць тлумачэнне: вараная каўбаса нарэшце з'явілася ў мінскіх магазінах, прычым у некаторых з іх можна ўбачыць на вітрыне да пяці яе гатункаў. І ўсё ж другое «прышэсце» каўбасы было азмрочана новымі на яе цэнамі — вышэйшыя гатункі каштуюць зараз ад 100 да 130 тысяч (такія цэны на каўбасу ўсталяваліся на рынках яшчэ ў маі). Прычым прадаўцы добразычліва даюць парады пакупнікам набываць больш дарагую каўбасу, бо толькі ў гэтым выпадку каўбаса будзе пахнуць каўбасою...

Надзея НІКАЛАЕВА.

Святы прайшлі, гарэлка падаражэла

З 6 ліпеня ў Беларусі павялічаны фіксаваныя цэны на белую гарэлку. Падаражанне моцнага алкагольнага напою адбылося з санкцыі Камітэта цэн Мінэканомікі.

Як змаглі ўжо, напэўна, заўважыць пакупнікі, бутэлька «саракаградуснай» ёмістасцю 0,5 літра падаражэла на тры тысячы рублёў, ёмістасцю 0,7 літра — на 4200 рублёў. Закранула павелічэнне цэн і тару іншай ёмістасці, бо падаражанне адбылося наступным чынам: на кожныя 100 грамаў гарэлкі «накінулі» 600 рублёў. Вядома, гэта няшмат, але ў маі ўжо павялічваўся [illegible] жыўца ўсё роўна, што гэта не датычыць змесціва бутэлькі), цяпер вось яшчэ крыху «прыбавілі». У рэшце рэшт, за апошні час бутэлька «белай» ёмістасцю 0,5 літра падаражэла на 6 тысяч рублёў. Дарэчы, чуткі аб плануемым павелічэнні хадзілі яшчэ два тыдні таму, але ўлады, відаць, вырашылі не азмрочваць святы такой «дробяззю».

Сяргей РАСОЛЬКА.

Эксперымент над прызыўнікамі

Адзіная міжраённая медыцынская камісія для абследавання прызыўнікоў Цэнтральнага, Фрунзенскага і Савецкага раёнаў сталіцы створана на базе 4-й гарадской паліклінікі.

[illegible]

Святлана МАКАРАВА.

Жывая крыніца купалаўскага слова

У чарадзе свят не згубілася яшчэ адна дарагая для кожнага беларуса дата — 7 ліпеня споўнілася 116 гадоў з дня нараджэння нашага вялікага песняра Янкі Купалы.

[illegible]

БЕЛТА.

КРЫМІНАЛ

Загадкавае забойства

[illegible] вёскі Грандзічы, што побач з абласным цэнтрам. Ён быў у затоп- [illegible] забойства.

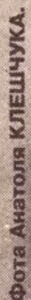
БЕЛТА.

Узарвалася граната

У адной з кватэр горада Ліды ўзарвалася граната неўстаноўленага ўзору. Дзевяцікласнік адной з мясцовых школ са шматлікімі асколачнымі раненнямі ног і твару змешчаны ў бальніцу. Сваяк школьніка — 28-гадовы лідчанін, які нідзе не працуе, — знаходзіўся разам з ім у час выбуху ў кватэры і таксама са шматлікімі траўмамі быў дастаўлены ў бальніцу, аднак памёр у прыёмным пакоі.

Па гэтаму факту ўзбуджана крымінальная справа, праводзіцца расследаванне.

БЕЛТА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Летні настрой.

БЕЗ АКТЫЎНАГА ЎПЛЫВУ ДЗЯРЖАВЫ ЭКАНАМІЧНЫ РОСТ У РЭСПУБЛІЦЫ НЕМАГЧЫМЫ

Пытанні, што датычаць сацыяльна-эканамічнага становішча рэспублікі, і праграма развіцця краіны да 2000 года былі разгледжаны на семінары па павышэнню кваліфікацыі дыпламатычных кадраў. Ён адбыўся ў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь 6 ліпеня. У рабоце семінара прыняў удзел прэм'ер-міністр краіны Сяргей Лінг.

Кіраўнік урада адзначыў, што ў цяперашніх умовах на маштабныя інвестыцыйныя ўкладанні з-за мяжы разлічваць не прыходзіцца. Таму асноўны ўпор павінен рабіцца на ўласных вытворцаў, рэальны сектар эканомікі. І тут без актыўнага ўплыву з боку дзяржавы не абысціся. І яна з разуменнем ставіцца да тых цяжкасцяў, якія перажывае большасць суб'ектаў гаспадарання. У мінулым годзе, напрыклад, урад для 36 прадпрыемстваў рэспублікі ўвёў сістэму прэферэнцый. Асноўную частку атрыманага прыбытку планавалася накіроўваць не на выплату падаткаў, а на папаўненне абаротных сродкаў.

Беларуская дзяржава ў аднабаковым парадку на 270 мільярдаў дэнамінаваных расійскіх рублёў прафінансавала сумесныя праекты ФПГ «Белрусаўта». Расійскі бок ад гэтага ўхіліўся, хоць значная частка сродкаў пайшла на развіццё вытворчасці на Яраслаўскім ААТ «Аўтадызель».

Што датычыць прыватызацыі, то, паводле слоў прэм'ер-міністра, гэты працэс у Беларусі не спынены. Аднак галоўным яго крытэрыем павінна быць не маштабнасць, а эфектыўнасць дзейнасці прадпрыемстваў, якія змянілі форму ўласнасці. У першай палове гэтага года недзяржаўнымі прадпрыемствамі выраблены 41 працэнт прамысловай прадукцыі. На думку Сяргея Лінга, у рэспубліцы створаны ўмовы для развіцця дзейнасці прыватных прадпрымальнікаў. Напрыклад, палова сферы абслугоўвання прыпадае на гэты сектар эканомікі. Памеры прысядзібных участкаў у вёсках складаюць больш як адзін мільён гектараў, яшчэ 300 тысяч — садовыя. У недзяржаўным сектары вырошчваецца да 80 працэнтаў агародніны і садавіны. Аднак дзяржава не будзе спяшацца з драбленнем калектыўных гаспадарак. Пры гэтым прэм'ер-міністр спаслаўся на вопыт Германіі, дзе буйныя землеўладанні або кааператывы дамінуюць у аграрным сектары.

Паводле слоў кіраўніка ўрада, сельская гаспадарка для Беларусі — гэта элемент дзяржаўнай бяспекі, суверэнітэту. У мінулым годзе ў рэспубліцы атрымана на душу насельніцтва 650 кілаграмаў збожжа, 65 кілаграмаў мяса, 880 — бульбы і 500 — малака. Але недахват завозных прадуктаў харчавання — цукру, рыбы, алею пакуль адчуваецца.

Прэм'ер-міністр таксама адзначыў, што на сённяшні дзень у рэспубліцы на душу насельніцтва атрымана 340 яек, аднак іх вытворчасць у бліжэйшы час падвоіцца.

Разам з тым, выклікае заклапочанасць забеспячэнне машыннага парка. Сёлета па лізінгу вяскоўцы атрымаюць амаль 3,5 тысячы трактароў, якія выпускае ВА «МТЗ». Востра адчуваецца недахват камбайнаў. Штогод іх сельскай гаспадарцы патрабуецца амаль дзве тысячы. А асноўны беларускі пастаўшчык — ААТ «Растсельмаш» не працуе. Таму прыходзіцца шукаць уборачную тэхніку ў Германіі, Югаславіі.

Калі гаварыць аб інфляцыі, то ў гэтым годзе назіраецца яе штомесячны рост на 3,5 працэнта пры планавых двух. Гэтаму ёсць шмат тлумачэнняў, лічыць Сяргей Лінг. Папершае, значны рост цэн на сыравіну і камплектуючыя, якія ўвозяцца з-за межаў рэспублікі. Па-другое, у пачатку года ў Маскве набралася 1,6 трыльёна беларускіх рублёў, якія неабходна «пагасіць». Часткова з гэтай задачай справіцца ўдалося. Паводле некаторых даных, колькасць беларускіх грошай, што знаходзяцца за межамі рэспублікі, на сённяшні дзень не перавышае 700 мільярдаў рублёў.

Прэм'ер-міністр удзяліў увагу і развіццю сацыяльнай сферы ў краіне. Паводле яго даных, сярэдні ўзровень зарплаты, напрыклад, за май, склаў па прамысловасці 3,6 мільёна рублёў. Штомесяц павялічваецца пакупная здольнасць па асноўных відах харчовых і прамысловых тавараў, за выключэннем цыбулі, рыбы, алею і жаночых паліто.

Разам з тым запазычанасць па зарплаце на сённяшні дзень дасягнула 1,3 трыльёна рублёў. Прычым ільвіная яе доля прыпадае на сельскую гаспадарку — 1,1 трыльёна, якая будзе пагашана хутчэй за ўсё восенню, у перыяд масавай рэалізацыі прадукцыі.

Ігар ХОМІЧ, БЕЛТА.

КАМІСІЯ ПА ВЫВУЧЭННЮ ПРЫЧЫН УЗНІКНЕННЯ НЕГАТЫЎНЫХ З'ЯЎ У ЭКАНОМІЦЫ ЗАКОНЧЫЛА РАБОТУ

Рэспубліканская камісія, створаная па распараджэнню прэзідэнта краіны Аляксандра Лукашэнкі для вывучэння прычын узнікшых негатыўных з'яў у эканоміцы, падрыхтоўкі прапаноў па папярэджанню неабгрунтаванага падзення курса нацыянальнай валюты і росту цэн, а таксама для распрацоўкі комплексу мераў па забеспячэнню эканамічнай бяспекі краіны, завяршыла сваю работу. Папярэднія вынікі работы камісіі даложаны кіраўніку дзяржавы.

Як паведамілі БЕЛТА ў Адміністрацыі Прэзідэнта, Аляксандр Лукашэнка даручыў Савету Міністраў і Нацыянальнаму банку разгледзець прапановы і вывады камісіі, а таксама прыняць неабходныя меры па выніках яе работы і намеціць шляхі далейшай стабілізацыі эканомікі і грашова-крэдытнай сферы ў гэтым годзе пры распрацоўцы праектаў прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і бюджэту на 1999 год і на больш далёкую перспектыву. Адначасова прэзідэнт даручыў Савету Міністраў і Нацыянальнаму банку прааналізаваць прынятую ўрадам Расіі Праграму стабілізацыі эканомікі і фінансаў і намеціць узгодненыя з расійскім бокам мерапрыемствы, якія забяспечваюць улік эканамічных інтарэсаў Беларусі і накіраваны на ўзмацненне інтэграцыйных працэсаў.

Аб выніках праведзенай работы Савет Міністраў, Нацыянальны банк і Камітэт дзяржаўнага кантролю праінфармуюць кіраўніка дзяржавы.

БЕЛТА.

Урачыстая сустрэча ветэранаў

Напярэдадні Дня вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у Маскве ў Доме дружбы народаў адбылася ўрачыстая сустрэча ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны.

У сустрэчы прынялі ўдзел вызваліцелі Беларусі, члены Асацыяцыі культурных і эканамічных сувязяў з Рэспублікай Беларусь, супрацоўнікі пасольства Беларусі ў Маскве, беларускія генералы і афіцэры, якія навучаюцца ў ваенных акадэміях.

Паводле слоў прэзідэнта асацыяцыі Н. Панічава, такія сустрэчы з ветэранамі — гэта даніна памяці народа Беларусі за гераізм і ратную працу ў гады вайны. У выступленні Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь У. Грыгор'ева адзначаны як уклад ветэранаў у вызваленне Беларусі, так і іх патрыятычная работа, якая садзейнічае збліжэнню братніх народаў Беларусі і Расіі.

На сходзе прагучалі прывітанні ад мэра Масквы Ю. Лужкова.

Станіслаў БЕРЫБУЛАЎ.

НЕЗАЛЕЖНАЯ РЭСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ — САМЫ ДАРАГІ ГІСТАРЫЧНЫ НАБЫТАК КОЖНАГА З НАС

Тэзісы прамовы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Р. ЛУКАШЭНКІ на ўрачыстым пасяджэнні, прысвечаным Дню Незалежнасці Рэспублікі Беларусь, 2 ліпеня

Дарагія суайчыннікі!

Паважаныя госці!

Таварышы!

Ад шчырага сэрца вітаю ўсіх вас з вялікім святам — Днём Незалежнасці Рэспублікі Беларусь!

Гэтае свята ўдвая кранае сэрцы нашых людзей. Ужо ў другі раз народ Беларусі адзначае 3 ліпеня адначасова як Дзень Незалежнасці і як Дзень вызвалення сваёй Бацькаўшчыны ад нямецка-фашысцкіх акупантаў.

Гэтыя два святы па свайму сэнсу зліліся ў адно цэлае самой логікай гісторыі, воляй беларускага народа, выяўленай на рэспубліканскім рэферэндуме 1996 года.

Каб усвядоміць у поўнай меры, што незалежнасць і суверэнітэт Беларусі — сутнасць народнай душы, светапогляду нацыі, успомнім той цярністы шлях, якім ішлі беларусы да стварэння сваёй дзяржаўнасці.

З сівой даўніны старажытнага Полацкага княства, Вялікага княства Літоўскага, з дзяржаўнага ўладкавання Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі наш народ бачыць у дзяржаве крыніцу грамадскага дынамізму, стваральнасці, бяспекі і стабільнасці. Так было і так будзе.

Наша дзяржаўнасць асвечана імёнамі Ефрасінні Полацкай і Францыска Скарыны, Кастуся Каліноўскага і Аляксандра Чарвякова, Янкі Купалы і Якуба Коласа, Кірылы Мазурава і Пятра Машэрава. За беларускую зямлю склалі свае галовы ваяры бітваў на Нямізе і пад Койданавам, пад Грунвальдам і Брэсцкай крэпасцю.

Абноўлены пасля народнага волевыяўлення 1996 года Асноўны закон Рэспублікі Беларусь стварае неабходныя гарантыі для ўмацавання дзяржаўнасці. У краіне ўсталяваліся палітычная стабільнасць, нацыянальная згода, сацыяльны мір. А гэта, нарэшце, і ёсць тыя ўмовы, пры якіх свабодны чалавек жыве на вольнай зямлі.

Канстытуцыя, жыццё якой, як і Дню Рэспублікі — 3 ліпеня, даў рэферэндум 1996 года, сцвярджае вяршэнства Закона, які ні ў якім разе не адмяняе, а замацоўвае і палітычны плюралізм, і свабоду слова і друку.

Крытыкам і апанентам, якія сумуюць па анархіі і ўсёдазволенасці, іх абаронцам за мяжой мы адказваем: усёдазволенасці, якая прыкрывае арганізаваную злачыннасць і раскраданне дзяржавы, уціску нацыянальных і сацыяльных правоў грамадзян у нас зараз няма і не будзе.

Стагоддзямі нашы суайчыннікі здабывалі са зброяй у руках сваё права «людзьмі звацца», як трапна і слушна сказаў вялікі Купала. Наша зямля, якая знаходзіцца на перакрыжаванні Еўропы і Азіі, не раз станавілася арэнай спусташальных войнаў, якія прайшлі па ёй, як кажуць, агнём і мячом.

Мы ведаем, што такое разбурэнне, кроў, смерць, што такое слёзы беларускіх маці, жонак і сясцёр.

У генетычнай памяці нашага народа назаўсёды засталіся бяда і гора, якія прыйшлі да нас з ордамі чужаземных захопнікаў.

Беларуская зямля стагнала ад страшэннага ліха, якое прынеслі пад нашы стрэхі, на нашы палеткі, у нашы прыгожыя гарады і мястэчкі дзве сусветныя вайны і братазабойчая грамадзянская.

Мы гэта ўсё ведаем.

Мы гэта ўсё помнім.

Мы заслужылі і заваявалі ў поўнай меры, можа быць, як ніякі іншы народ, права на свабоду.

Права на незалежнасць.

Права на суверэнітэт.

І гэтыя правы беларускі народ здзейсніў у студзені 1919 года, калі была заснавана Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка.

Менавіта ў тыя гады быў створаны першы падмурак сучаснай беларускай дзяржаўнасці, юрыдычна і канстытуцыйна замацаваны галоўныя правы чалавека: права на працу, адукацыю, ахову здароўя, духоўнае развіццё, на непасрэдны ўдзел у кіраўніцтве дзяржавай.

Зразумелая справа, гісторыя не ведае простага і роўнага шляху. Былі дэфармацыі, і сур'ёзныя, былі злоўжыванні ўладай, былі жорсткія рэпрэсіі. Былі нявінныя ахвяры. Але ж былі і велічныя заваёвы народа, якія ён дасягнуў у гістарычна кароткі тэрмін.

Таму штучнымі з'яўляюцца намаганні вызначыць вытокі беларускай дзяржаўнасці, пачынаючы з марыянетачнай па сутнасці БНР, пры гэтым свядома заплюшчваючы вочы на прадажную палітыку яе кіраўніцтва, - падпарадкаваць беларускі народ кайзераўскай Германіі.

Імкненне да дзяржаўнасці прывяло працоўных Беларусі да ўтварэння Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Беларускі народ ганарыўся сваёй маладой рэспублікай, вялікай савецкай краінай, інтэрнацыянальным братэрствам усіх людзей працы. І тое, што гэта яго дзяржава, яго ўлада, яго палітычны выбар, ён даказаў у суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны. У адным баявым страі з роднымі братамі і сёстрамі, сынамі і дочкамі больш за сотню народаў Савецкага Саюза біў варожую гітлераўскую зграю і яе паслугачоў і здабыў перамогу! З такім гераізмам, з такой ахвярнасцю адстойваюць толькі сваё, кроўнае, збудаванае.

Таму беларусы ніколі не адмовяцца ад святых слоў: «дружба народаў».

Што было б з нашай краінай, што было б з беларусамі, рускімі, яўрэямі, татарамі, казахамі, палякамі, грузінамі, каб мы не згуртаваліся ў адну непераможную сілу? Зараз, калі адкрыты ўсе фашысцкія архівы, мы ведаем: нас усіх чакала татальнае фізічнае вынішчэнне.

Разам мы выстаялі.

Разам мы здабылі перамогу.

Цяжкімі былі першыя пасляваенныя гады. У попеле і руінах ляжалі нашы беларускія гарады і вёскі. Нашы людзі галадалі, хварэлі, заўчасна заканчвалі свой жыццёвы шлях. Але, як і ў перыяд ліхалецця, яны не скарыліся. Як і ў гады вайны, яны здзейснілі па маштабах і велічы сваёй яшчэ адзін такі подзвіг — подзвіг Адраджэння беларускай зямлі.

Гонар і хвала пакаленню стваральнікаў! Тым, хто падняў з друзу і попелу нашу краіну. Яны сёння тут, з намі. Слава ім, сапраўдным адраджэнцам Беларусі, творцам і будаўнікам беларускай дзяржаўнасці!

Шчыры дзякуй нашым братам і сёстрам, якія прыехалі ў тыя часы ў зруйнаваную Беларусь з Масквы і Ленінграда, Ліпецка і Сталінграда, Алма-Аты і Ерэвана, каб разам з намі адрадзіць шматпакутную беларускую зямлю, зрабіць нашу краіну яшчэ больш магутнай і прыгожай!

Сёння толькі палітычна сляпыя нацыяналісты ды тыя, хто не хоча бачыць і разумець, могуць гаварыць аб нейкіх выгодах, якія набылі народы былога СССР у выніку штучнага развалу вялікай, магутнай і роднай для ўсіх нас дзяржавы. Гэты развал прывёў не да прыдбання былымі савецкімі рэспублікамі суверэнітэту, а, наадварот, — да яго страты.

І гэта ніяк не могуць зразумець толькі тыя, хто вымярае ступень суверэнітэту і незалежнасці моцнасцю шчыльна замкнёных межаў і магчымасцю беспакарана парушаць правы «некарэнных нацыянальнасцяў».

З павагай ставячыся да свайго мінулага, працы і змагання нашага народа, мы разам з тым ганарымся і сваёй сённяшняй дзяржаўнай самастойнасцю.

Сёння Рэспубліка Беларусь — незалежная дзяржава ў цэнтры Еўропы, якая падтрымлівае эканамічныя і дыпламатычныя адносіны больш чым са 120 краінамі свету. І аснова гэтых адносінаў — дэмакратыя, узаемная павага да суверэнітэту і незалежнасці кожнай краіны.

Мы смела ўвайшлі ў вялікі свет і ў вялікую палітыку, увайшлі не як жабракі, не як чыйсьці дамініён, эканамічны альбо палітычны васал.

Мы ўвайшлі на правах роўнага.

Суверэнная, незалежная Рэспубліка Беларусь — самы дарагі гістарычны набытак кожнага з нас, наш гонар!

Я не выключаю, што камусьці не падабаюцца нашы перакананні, наша палітыка, наш дзяржаўны лад. Камусьці, магчыма, не па душы курс Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Але мы робім усё ў інтарэсах простых людзей, ствараем умовы для абароны іх правоў. Таму нашу палітыку, нашы падыходы падтрымлівае народ. І гэта трэба прымаць як належнае.

Камусьці, магчыма, не да спадобы манархічны дзяржаўны лад у Вялікабрытаніі, а камусьці — дзяржаўная ідэалогія вялікага і магутнага Кітая і будаўніцтва ў гэтай краіне сацыялізму. Але, пагадзіцеся, гэта не падстава для таго, каб хтосьці камусьці навязваў свой светапогляд, сваю палітыку, саюзнікаў і сяброў.

Беларускі народ зрабіў свой выбар самастойна. Ён пацвердзіў яго на двух агульнанацыянальных рэферэндумах. І палітычны курс кіраўніцтва рэспублікі вызначаецца гэтым выбарам свайго народа.

Таму, падабаемся мы камусьці ці не, мы хочам, каб Беларусь успрымалі такой, якая яна ёсць, як гэта прынята ва ўсім цывілізаваным свеце.

Цвёрда заяўляю: беларускі народ варты таго, каб яго выбар паважалі!

Што ж датычыцца наўмыснай палітыкі падвоеных стандартаў, палітыкі сілавога ціску, у якой бы форме яна ні ажыццяўлялася, — эканамічнай альбо інфармацыйнай, — наша стаўленне да яе было, ёсць і будзе рэзка адмоўным.

У трэцяе тысячагоддзе, на парозе якога стаіць свет, нельга ўваходзіць з грузам палітычнага крывадушша, як і з метадамі палітычнага дыктату.

Мы гатовы дыскутаваць, але кланяцца камусьці не будзем ніколі!

І гэта наша прынцыповая пазіцыя!

Наша грамадства, беларускі народ цвёрда трымаюць у сваіх руках свой палітычны лёс, каб на падмурку сучаснай суверэннай беларускай дзяржаўнасці ажыццявіць працэс нацыянальнага адраджэння.

Прыняўшы за аснову навукова вызначаную мадэль эфектыўнай дзяржавы, якая прадугледжвае стварэнне сацыяльна арыентаванай шматукладнай рыначнай эканомікі, мы выбралі эвалюцыйны, а не разбуральны шлях сацыяльна-эканамічных пераўтварэнняў.

Мы спынілі дзікунскую прыватызацыю, злачыннае раскраданне дзяржаўнай уласнасці, стыхійную лібералізацыю цэн, аднавілі прынцып сацыяльнай справядлівасці і пазбеглі пагрозы непрадказальнага расслаення беларускага грамадства.

І наш курс сябе апраўдаў.

За два апошнія гады валавы ўнутраны прадукт узрос на 13,5 працэнта, памер вытворчасці прамысловай прадукцыі — больш чым на 20 працэнтаў.

За пяць месяцаў сёлетняга года гэтыя паказчыкі ў параўнанні з тым жа перыядам мінулага года склалі 13 і 14 працэнтаў. Інвестыцыі ў асноўны капітал узраслі больш чым на 30 працэнтаў пры прагнозе ў пераліку на год — 12-13 працэнтаў.

Такія паказчыкі сведчаць аб дынамічным пад'ёме беларускай эканомікі, але мы яшчэ толькі ў пачатку шляху да ўстойлівага росту.

З вялікім напружаннем нам давядзецца ісці да нашай мэты, каб у 2001 годзе дасягнуць узроўняў і маштабаў эканамічнага развіцця савецкага часу. І ўсё ж такі мы маем рацыю сёння гаварыць пра нашы дасягненні. Бо за гэтымі лічбамі развіцця бачны вялікі працоўны імпэт, цвёрдая воля народа, спрадвечная беларуская працавітасць, энтузіязм маладых вучоных і спецыялістаў, вопыт сталых пакаленняў, энергія моладзі, якая імкнецца рэалізаваць свой інтэлектуальны патэнцыял.

І ў рэшце рэшт — імкненне беларускага народа ісці насуперак самым складаным абставінам і даказаць усім, што сілы народа невычарпальныя!

За адносна кароткі тэрмін, спалучаючы развіццё калектыўных гаспадарак з падтрымкай фермерскага руху і прыватнай ініцыятывай па перапрацоўцы, захаванню і рэалізацыі сельскагаспадарчай прадукцыі, мы змаглі дасягнуць поўнай харчовай бяспекі. А без яе, як вы добра разумееце, усякая гаворка аб суверэнітэце і незалежнасці не мае рэальнага сэнсу.

Мы літаральна паднялі з заняпаду айчынную навуку — аснову прагрэсу эканомікі і грамадства ў цэлым.

На працягу многіх дзесяцігоддзяў Беларусь з'яўлялася адной з вядучых навукаёмкіх дзяржаў. Нам удалося выратаваць ад разбурэння цэласны навукова-тэхнічны комплекс. Мы стварылі заканадаўча-нарматыўную базу яго існавання. Надалі Акадэміі навук Беларусі высокі статус Нацыянальнай. Вызвалілі навуковую дзейнасць ад многіх плацяжоў у бюджэт. Вызначылі падатковыя льготы для стымулявання распрацовак новых высокіх тэхналогій. З пачатку гэтага года на трэць узнялі заработную плату навуковым супрацоўнікам.

Часта гавораць, і гавораць слушна, што ў межах СССР Беларусь выконвала ролю зборачнага цэха, канчатковага пункта доўгага тэхналагічнага ланцужка. Але не менш справядлівым з'яўляецца і тое, што Савецкая Беларусь была своеасаблівым мазгавым цэнтрам: БССР валодала адным з буйнейшых у Савецкім Саюзе навуковым, інтэлектуальным патэнцыялам канструктараў і вучоных, высокім прафесійным майстэрствам інжынераў і рабочых.

Згубіць такі патэнцыял было б вялікім злачынствам перад нацыяй.

І сёння падтрымка як фундаментальнай, так і прыкладной навукі, падрыхтоўка кваліфікаваных інжынерных і рабочых кадраў з'яўляецца для нас бясспрэчным прыярытэтам.

Бо за імі — тэхналагічны прарыў.

Бо за імі — будучыня народа!

Пасля рэфарматарскага разгрому савецкай сістэмы адукацыі мы адрадзілі ўсё лепшае, што было ў ёй назапашана. Мы адрадзілі традыцыі савецкай школы, якая дала свету Каралёва і Гагарына, Сухога і Кавалёнка, Трафімука і Аляшкевіча. Як сведчаць незалежныя эксперты, сучасная беларуская сістэма адукацыі — адна з лепшых у дзяржавах былога СССР.

У мінулым годзе конкурс у ВНУ быў вышэйшы, чым дзесяць гадоў таму, калі быў зафіксаваны яго самы высокі ўзровень. І ў гэтым годзе колькасць беларускіх юнакоў і дзяўчат, якія імкнуцца стаць спецыялістамі з вышэйшай адукацыяй, я ўпэўнены, зноў павялічыцца. А да іх дабавіліся хлопцы і дзяўчаты з Расіі, якім мы, згодна з Дагаворам аб Саюзе Беларусі і Расіі, далі магчымасць вучыцца ў нашых універсітэтах і інстытутах.

Павялічыўся прыём у аспірантуру. Больш за тры чвэрці студэнтаў атрымліваюць дзяржаўныя стыпендыі. У адпаведнасці з Канстытуцыяй рэспублікі мы забяспечылі кожнаму маладому чалавеку магчымасць бясплатнай і даступнай адукацыі. Выпускнікам сярэдняй школы, прафесійна-тэхнічных вучылішчаў, тэхнікумаў, інстытутаў дзяржава гарантуе першае аплатнае працоўнае месца.

Менавіта мы, беларускае грамадства, беларуская дзяржава, беларускае палітычнае кіраўніцтва, узначалілі адраджэнне нацыянальнай культуры. Яе руйнавалі нацыяналістычныя і радыкальныя «рэфарматары», калі з падручнікаў выкідвалі імёны блізкіх нашаму сэрцу пісьменнікаў і паэтаў, кнігарні здавалі ў арэнду пад кропкі для продажу гарэлкі і парфумы, калі распадаліся прафесійныя і самадзейныя мастацкія калектывы, калі па-жывому рвалі культурныя сувязі з іншымі рэспублікамі былога Савецкага Саюза, асабліва з Расіяй.

Яны ўзялі курс на культурную самаізаляцыю і тым самым — фактычна на прыніжэнне культуры нацыянальнай, адлучэнне яе ад духоўнага багацця сусветнай і шматнацыянальнай савецкай культуры.

Усё гэта мы прыпынілі.

Прыпынілі і павярнулі ад знішчэння да стварэння.

У мэтах захавання і расшырэння культурнага поля нашай рэспублікі, адраджэння высокай духоўнасці, спрадвеку прыналежнай нашай нацыі, мы прынялі цэлы шэраг законаў — аб культуры, мовах, адукацыі, ахове і выкарыстанні помнікаў нацыянальнай гісторыі і культуры, бібліятэчнай справе, музеях.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

СІТУАЦЫЯ

ЧАРНІЦЫ — ЗАЛАТАЯ ЖЫЛА

Наступае самая гарачая пара для нарыхтоўшчыкаў ягад і агародніны. Фірмы, камерсанты і прадпрыемствы пачалі «бітву» за ўраджай

У Маларыце прайшоў семінар кааператараў вобласці, на якім размова ішла галоўным чынам пра збор ягад — найперш чарніц. Аб'ём нарыхтовак кааператары збіраюцца павялічыць у два разы. Ва ўсякім разе, такія планы ставіць перад падначаленымі Брэсцкае кіраўніцтва спажыўкааперацыі.

Справа ў тым, што чарніцы сёння карыстаюцца павышаным попытам на Захадзе. Фірмы з Германіі, Францыі, Італіі і Швецыі з задавальненнем бяруць гэтыя ягады. А пакупнікі са Швейцарыі прыязджаюць і адбіраюць прадукцыю самі.

Чарніцы даюць цвёрдую валюту, і гэта зразумелі дзелавыя людзі.

На прамысловы збор чарніц у Маларыцкім раёне выдадзена 18 ліцэнзій. Напрыклад, адна толькі фірма «Эрсэт-Вест» атрымала ліцэнзію на нарыхтоўку 1270 тон ягад ва ўсіх раёнах вобласці, а рэсурсы Брэстчыны — прыкладна 3 тыс. тон.

Але ж не ва ўсіх раёнах збор ягад высокі. У Ганцавіцкім спадзяюцца сабраць 200 тон, а былі гады, калі тут нарыхтоўвалі і па 300 тон. І галоўнае, што такія паказчыкі стабільныя ўжо 4 гады запар. Многа ягад збіраюць у Іванаўскім і Пінскім раёнах, а вось у Жабінкаўскім — толькі 6 тон. Залежыць гэта не толькі ад арганізацыі працы, але і ад наяўнасці чарнічнікаў. Плантацыі гэтай ягады размяшчаюцца не раўнамерна. Больш у паўднёвых раёнах, у рэгіёне Палесся, і меней — на поўначы.

У цэлым па вобласці ў мінулым годзе нарыхтавалі толькі 47 працэнтаў ад магчымага. А на экспарт пайшло 60 працэнтаў ад сабранага. Бо тут ёсць адна ўмова. Каб чарніцы далі валюту, іх неабходна замарозіць. А з халадзільнікамі ёсць пэўныя праблемы.

Па вобласці можна замарозіць да 65 тон ягад у суткі, а кааператары Пінска маюць надзею замарожваць да 20 тон штосутачна. Вядома ж, яшчэ трэба дамовіцца з уладальнікамі халадзільнікаў, узгадніць аплату за карыстанне імі.

У Маларыцкім раёне пабудавалі халадзільнік хуткай замарозкі на 130 тон, але для вобласці гэта мала. Ёсць праект на пабудову маразільнага тунеля. Калі б ён быў, то праблема з замарозкай ягад была б у асноўным вырашана, але будаўніцтва патрабуе вялікіх затрат. І тут немалаважнае значэнне мае і той факт, што гэты тунель выкарыстоўваўся б толькі сезонна, а гэта стратна.

Старшыня аблспажыўсаюза Раман Гарчанюк заклікаў кааператараў выступіць адзіным фронтам у цэнавай палітыцы, што ў пэўнай меры спрыяла б стабілізацыі рынку і нейтралізавала б канкурэнтаў.

Праўда, камерсанты больш мабільныя, у іх меней праблем з фінансамі, а кааператарам пад закупку неабходна ўзяць яшчэ і крэдыты.

НА КАНСЕРВАВЫХ ЗАВОДАХ БЕЗ ПЕРАМЕН

Маларыцкі кансервавы завод выпускае сокі і пюрэ для дзяцей.

Хаця дэпартамент цэн і рэзка абмяжоўвае цану на харчаванне для дзяцей, але дырэктар завода Іван Камянецкі сцвярджае, што за свой завод ён спакойны.

«Прадукцыя наша вытрымае канкурэнцыю, — кажа дырэктар, — бо яна лепшая за заходнюю і ў два разы таннейшая. Хаця гэта прызнаюць і заходнія фірмы, але на свой рынак яны нас не пусцяць. Яны яго ўмеюць абараняць».

Праблем на заводзе з закупкай сыравіны не было і няма сёлета. Трускаўкі ўжо закупляюцца. Плаціць прыходзіцца па 20 тыс. за кг, хаця кошт можа ўпасці і да 15 тысяч. Гэтых ягад заводу трэба закупіць 60 тон. А чарніц неабходна набраць 40 тон, і хаця тут канкурэнты ёсць, але завод без чарніц не застанецца.

Найбольш прыходзіцца закупляць яблыкаў. І калі няма ўраджаю на Палессі, прыходзіцца 2,5 тысячы тон закупляць у іншых рэгіёнах.

Падчас размовы І. Камянецкі выказаў меркаванне, што ў нас не ўсё справядліва з прэміямі. І прывёў у прыклад Ляхавіцкі кансервавы завод. Прадпрыемства амаль не дапусціла спаду вытворчасці, самае рэнтабельнае ў сваёй галіне, а вось прэмію атрымала самую малую.

У мінулым годзе я быў на гэтым прадпрыемстве і вось зноў наведаў завод. Дырэктар Леанід Лейчанка быў на полі і назіраў, як там ідзе работа. Высокая рэнтабельнасць на заводзе дасягаецца за кошт падсобнай гаспадаркі. Бульбай, кабачкамі, буракамі ды морквай завод забяспечвае сябе на 100 працэнтаў, а цыбуляй і агуркамі — напалову. У выніку сыравіна заводу абходзіцца на 50—70 працэнтаў танней, чым у канкурэнтаў. На заводзе і свая ферма. Надоі тут амаль 5 тыс. кг малака на карову.

А наконт прэміі, то гэта праўда. Завод, які дапусціў падзенне на 80 працэнтаў, а затым падняў вытворчасць на 40 працэнтаў, менавіта ён і атрымлівае высокую прэмію. Прадпрыемства ж, якое не дапусціла спаду ў рабоце, падняць вытворчасць на 40 працэнтаў за адзін год наўрад ці здолее.

За мінулы год на заводзе амаль нічога не змянілася, як усё засталося па-ранейшаму і на Баранавіцкім камбінаце харчовых прадуктаў. Камбінат таксама выпускае розныя кансервы з агародніны і садавіны, але прадпрыемства выжывае за кошт таннага віна і іншых алкагольных напояў. Гэта і дазваляе рэгулярна выплачваць работнікам зарплату. Але самы высокі заробак з усіх кансервавых заводаў Брэстчыны — на Ляхавіцкім прадпрыемстве. Там людзі атрымліваюць больш за 5 млн. рублёў. Для райцэнтра гэта прыстойная зарплата.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

СІТУАЦЫЯ

Хаўтуры, якіх не было

...а па сям'і яны спраўлены ўжо даўно

Цяпер я пашкадавала, што назвала калісці адзін свой матэрыял «Чужая радня». Трэба было прыберагчы гэта словазлучэнне для назвы цэлай рубрыкі. Рубрыкі, мяркуючы па нораве нашага часу, была б пастаяннай. А да гісторыі, якую зараз збіраюся напісаць, лепшай і не прыдумаеш...

Іван Навумавіч з жонкай жылі ў сваёй «палутарцы» ў Мінску ўдваіх. Старэйшага сына лёс занёс аж у Расію, дачка пасялілася ў Валожыне, малодшы сын жыў з бацькамі, а потым, ажаніўшыся, атрымаў асобную кватэру... У адным доме з імі, у аднапакаёўцы паверхам вышэй, жыла Вера Мікалаеўна, адзінокая жанчына, прыяцелька жонкі Івана Навумавіча. Жонка часта хварэла, Вера Мікалаеўна прыходзіла яе праведаць...

Калі Іван Навумавіч застаўся ўдаўцом, Вера Мікалаеўна перанесла да яго жыць. Яму было тады 74, яна — на 13 гадоў за яго маладзейшая. Казалі, што гэта жонка-нябожчыца, паміраючы, наказала яму ажаніцца з суседкай. Але гэтаму можна верыць, можна і не: ніхто, акрамя Івана Навумавіча і Веры Мікалаеўны, тых слоў не мог чуць...

Так ці інакш, «маладыя» распісаліся, і Вера Мікалаеўна перайшла жыць да мужа, уніз. Прапісалася, канешне, таксама ў яго. У яе аднапакаёўку прыехала жыць сястра з Рэчыцы, інвалід, жонка ўдзельніка вайны. Гарадскія ўлады далі дазвол, каб яна ў той кватэры прапісалася.

З дзецьмі Івана Навумавіча ў Веры Мікалаеўны адразу не заладзілася. Мяркую, усё з-за той жа кватэры. Зразумець, канешне, іх можна: пераходзіць у хату чужая жанчына. Бацька, нашмат старэйшы, зараз памрэ, а ў кватэры, якую ўжо лічылі сваёй, застанецца невядомая мачыха, якая таксама на гэту кватэру мае поўныя правы. Тут і бацька вінаваты: навошта яму была гэта жонка, калі і дзеці [illegible] даглядзелі? Напэўна, меркавалі і так развазжалі сын і дачка, таму і не спяшаліся часта наведвацца да бацькі...

Было гэта ні многа ні мала — чатыры гады таму. Іван Навумавіч быў тады даволі моцным і здаровым мужчынам, нягледзячы на пройдзеную [illegible] вайну. На ўсе спробы Веры Мікалаеўны памірыць яго з дзецьмі адказваў: «Гэта мая справа, і я сам у ёй разбяруся»...

Тры гады таму назад Іван Навумавіч зрабіўся інвалідам I групы — аслеп. Не дапамагла навет аперацыя. А потым новая навала — [illegible].

«Бацька, сляпы і бездапаможны, не раз скардзіўся нам, што яго жонка вельмі дрэнна з ім абыходзіцца, амаль не корміць, і пагражае яму, што калі ён скажа пра гэта дзецям, дык будзе яшчэ горш. Бацька баіцца за [illegible] і прасіў нічога ёй не гаварыць. Яна ўсяк перашкаджала нашай сувязі з ім, [illegible] замыкала тэлефон у сваім пакоі і не адказвала на нашы званкі, а калі прыязджалі, [illegible] ўваходныя дзверы. Бацька, сляпы, з хворымі нагамі, вымушаны быў хадзіць да суседзяў, каб пазваніць нам.

27 мая мы выпадкова даведаліся пра смерць бацькі, якая здарылася 5 мая і пра якую яна нам не паведаміла. Думкі пра тое, што яна наўмысна не паведаміла пра смерць бацькі, нават не прыходзілі нам у галаву, і таму ў дзень Перамогі нашы званкі і прыход на кватэру аказаліся безвыніковымі. Аб смерці яна пляла ўсякія былічныя версіі, якія не супадалі адна з адной. Мы наведалі ЗАГС, і там паведамілі, што памёр ён 5 мая, а 6-га яго крэміравалі, і ўчастковага ўрача, якая сказала, што бацька памёр дома.

І гэтыя факты — не паклікала развітацца з бацькам, не паведаміла пра яго смерць і адразу ж арганізавала крэмацыю, — усё гэта насцярожвае і наводзіць на падазрэнні аб гвалтоўнай смерці...»

Пісьмо, надрукаванае на машынцы і падпісанае дзецьмі і ўнукамі Івана Навумавіча, прыйшло ў рэдакцыю. Ад таго, што ў ім напісана, пагадзіцеся, у кожнага нармальнага чалавека павінны дыбам устаць валасы... Але...

Але ў кожнага свая праўда...

Леанід Іванавіч — сын Івана Навумавіча. Сам ужо немалады чалавек. Аўтар, і, як я зразумела, ініцыятар напісання пісьма. «Я хачу, самае галоўнае, каб аб гэтых жудасных фактах даведаліся людзі, суседзі, тыя, хто яе ведае і лічыць ледзь не анёлам», — тлумачыць ён свой зварот у газету. «Леанід Іванавіч, — перапыняю, — а чаму вы, калі бацька так скардзіўся, што яму дрэнна, не забралі яго да сябе?» — «Ён, напэўна, адчуваў сваю віну, што так зрабіў з кватэрай, таму пераязджаць да кагосьці адмовіўся. Ды да мяне асабіста надта і няма куды ехаць...» — «А вас не насцярожыла тое, што на 9-га мая ніхто не падняў трубку і не адчыніў дзверы?» — «Не, мы палічылі, што яны паехалі ў санаторый, як штогод, а пра гэта нам ніколі не казалі, а мы і не цікавіліся... Ведаеце, чаму яна не паведаміла нам аб смерці бацькі? (Вочы чалавека свецяцца гордасцю ад нечаканага адкрыцця.— **А. Л.**). Яна чакала, пакуль пройдзе паўгода з дня смерці, каб мы пасля не маглі прэтэндаваць на спадчыну!..» Я згодна ківаю галавой, нібы разумею важнасць таго адкрыцця, а сама не разумею, не магу зразумець зусім іншага: а што, за паўгода яны маглі так і не даведацца, што са старым хворым бацькам? Хай сабе (як у тым пісьме сказана) і тэлефон не адказвае, і дзверы ніхто не адчыняе... Дык ламаць трэба было дзверы, а тэлефанаваць праз кожныя пяць хвілін і доўга-доўга... А тут... «Гэта ж мы маглі спазніцца з прэтэнзіямі на спадчыну!..» Не, не дадзена (і, думаецца: дзякуй Богу) мне гэтага зразумець...

Вера Мікалаеўна, на маё здзіўленне, ад сустрэчы не адмовілася. «Прыязджайце прама зараз, я ўсё вам раскажу. Я не злачынца», — голас вельмі ціхі і страшна стомлены...

Зусім ужо старая худзенькая бабуля. У постаці нейкая мяккая пакорлівасць, а ў вачах ёсць нешта такое, што сведчыць: пакорлівасць — гэта так, толькі знешняе... «Вера Мікалаеўна, вы ж, калі выходзілі замуж, яшчэ не старая былі. А Івану Навумавічу ўжо ўсе 74 было», — сцвярджаю-пытаюся. «Так, але ён выглядаў маладзей за мяне. Моцны быў мужчына. Ён пакуль не аслеп, і працаваў, а ўжо колькі чытаў...» Вера Мікалаеўна пра мужа гаварыла з пяшчотай, пра дзяцей — без злосці, стрымана. «Яны ж, як жонка яго памерла ад рака страўніка, нават носа ні разу сюды не паказалі. А вы спытайце, колькі яны разоў у хворага бацькі былі. Раз у паўгода, і то са скандалам. А тое, што я тэлефон ад яго запірала ці дзверы не адчыняла, дык гэта самая сапраўдная хлусня», — жанчына ледзь стрымлівае слёзы. Бацька з сынам не падзялілі дачу, ледзь не да суда дайшло — і гэта яшчэ ўзмацніла сямейны канфлікт. Дачка ў яго была ў бальніцы апошні раз год, сын — паўгода таму, у лютым. А каб папытаўся хто, як мне, старой, яго з той жа ванны дастаць. Суседзяў на дапамогу клікала. Насіла яго па хаце на сабе. Ашчэпіць мяне за шыю рукамі ззаду — так і цягну...» Што не паведаміла дзецям аб смерці, Вера Мікалаеўна тлумачыць проста: «Ён перад смерцю папрасіў, каб дзяцей на пахаванні не было. І сказаў сябе крэміраваць: ведаў, што буду хаваць адна, каб было менш затрат і клопатаў...» Зноў не магу зразумець: нават калі такая была перадсмяротная воля і такія благія дзеці, як можна было ім не сказаць, што бацькі ўжо няма? Сядзіць жа ў кожным чалавеку чалавечае. Можа, хоць над труной роднага чалавекм паплакалі б, пакаяліся... Ужо адыходзячы, заўважыла, што ў дзвярах пакоя Веры Мікалаеўны ўрэзаны замок. Навошта ён ў кватэры, дзе ў міры і згодзе жылі два чалавекі, пытацца не стала. Я і так многага тут не магу зразумець...

У канцы мая ў райаддзел міліцыі ў адзін дзень паступілі дзве заявы. Адна — ад сына Івана Навумавіча з просьбай разабрацца ў абставінах смерці бацькі, другая — ад жонкі нябожчыка з просьбай абараніць яе ад пагроз пасынка. Абедзве заявы былі накіраваны ўчастковаму на расследаванне. Участковы пайшоў па суседзях. У суседзяў свая праўда: сына бачылі ў доме гады ў рады, дачку — яшчэ радзей. Амаль кожны прыход суправаджаўся скандалам. Вера Мікалаеўна сапраўды даглядала мужа адна, а пры неабходнасці звала на дапамогу іх. Дзяцей і блізка побач не было. Таму зусім нармальна, што яна іх не пазвала на пахаванне... Наяўнасць замка ў дзвярах аднаго з пакояў нікога чамусьці не цікавіла...

Але гісторыя на гэтым яшчэ не скончана. Хутка будзе суд. Будуць дзяліць кватэру. Дакладней, тую яе палову, якая належала Івану Навумавічу (другая палова па закону належыць удаве). Дзяліць на чатырох чалавек. На дзяцей і на тую ж удаву... Палова «палутаркі» на чатырох... Але ніхто не саступіць. Дзеці з прынцыпу (трэба ж яе правучыць!). Вера Мікалаеўна, нягледзячы на гады, на тое, што кватэру і пакінуць няма каму (дзяцей сваіх яна не мае), будзе змагацца за ўсю плошчу. Да канца. У кожнага свая праўда...

У гэтай гісторыі, мне здаецца, няма ахвяр. Ва ўсякім разе, жывых. Калі і была ахвяра, то толькі адна — Іван Навумавіч. Яго праўда была б самая блізкая да ісціны. На жаль, яе мы ўжо не даведаемся...

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

P.S. А зрэшты, падумаўшы, — усе тут ахвяры. Уласнай абыякавасці. Уласнага характару. Уласнай бездапаможнасці. Але гэта, як кажуць, ужо зусім іншая гісторыя...

ІДЭІ І ЛЮДЗІ

Майстры, якім спрыяе багіня Юнона і ўдзячныя дзеці. Не толькі беларускія

Заўсёды і самому цікава «звадзіць» чытача на прадпрыемства, якое выбіваецца з агульнага рада, адрозніваецца нечым сваім, адметным. Маладзечанская фірма «Юнона» ні на кога іншага, відаць, і не падобная. Бо практычна адна ў рэспубліцы шые ўборы для чалавечкаў, якія толькі што нарадзіліся, і для дзетак ясельнага ўзросту. А ўжо потым для дзяцей усіх іншых узроставых груп. Атрымаўшы ў спадчыну ад папярэдніцы — фабрыкі «Камсамолка» добрую славу, прымножыла яе, зрабіўшы ўласную гандлёвую марку вядомай у Еўропе і за акіянам. Сведчаць пра тое «Залаты арол», што «прызямліўся» ў Маладзечне, і знакамітыя эртсмейкераўскія дыпломы калектыву і асобна дырэктару — за мудрасць і дальнабачнасць.

На прадпрыемстве не менш цэняць і зусім свежы, веснавы дыплом маскоўскага кірмашу за высокія спажывецкія якасці прадукцыі, падпісаны калегамі-прафесіяналамі — прэзідэнтам «Раслегпрама» Біруковым і генеральным дырэктарам «Саюзэкспертызы» Імяніным.

Апошнія 11 гадоў (самы, бадай, складаны час у біяграфіі калектыву) дырэктарам на прадпрыемстве Вольга Барысаўна ІВАНОВА.

Смаленская дзяўчына скончыла па-суседству Віцебскі тэхналагічны інстытут і па размеркаванню прыехала на фабрыку. Працавала інжынерам у аддзелах, у тым ліку ў вытворчым, кіравала цэхам. Так што пра вытворчасць і калектыў ведае ўсё. Нядаўна атрымала дыплом Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Маладзечанцы выбралі яе членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу. Сёння Вольга Барысаўна — наш суразмоўца.

— Усе прадпрыемствы-манапалісты, колькі іх ні ёсць, скардзяцца на свой лёс. Вы таксама ў добрым сэнсе манапаліст. І на што скардзіцеся вы?

— А мы скардзіцца не любім. Працуем, і ўсё. Чаго скардзіцца, калі ў нас вельмі прыгожая і вельмі ўдзячная прадукцыя? Яркая, святочная. Нашы швачкі кожны дзень на работу як на свята ходзяць...

— Так ужо і на свята...

— Ну, калі гаварыць абсалютна сур'ёзна, то праблем хапае. Калі адзенне дзіцячае, гэта не значыць лёгкі асартымент. Але я хачу, каб вы зразумелі вось што. У нас працуюць 830 чалавек, і 92 працэнты — жанчыны. Учарашнія, сённяшнія або заўтрашнія маці. Яна шые сарафан або пінетачкі і бачыць усё гэта на сваім дзіцяці. У яе душа ўвесь час радуецца, пакуль яна працуе. Адсюль і асаблівы настрой у калектыве. Таму няма наўмысных бракаробаў, усё робіцца з любоўю.

— Мы з вамі былі ў цэху ў канцы змены, і я звярнуў увагу, што на тварах людзей не відаць стомленасці. Я гатовы пагадзіцца з тым, што работа ў радасць. Раскажыце пра вашу прадукцыю. Што вы выпускаеце?

— Камплекты для нованароджаных «Малыш». Распашонкі, кашулі, кофтачкі. Ансамблі, сукенкі, спаднічкі, штонікі. Паспяваеце за мной? Курткі, блузкі для дзяўчынак і сарочкі для хлопчыкаў усіх узростаў... Усяго не пералічыш — 33 найменні на патоку. Мы нарошчваем выпуск прадукцыі. За пяць месяцаў года пашыта 767 тысяч адзінак дзіцячага адзення. А гэта на 183 тысячы больш, чым за такі ж перыяд летась. Праўда, гучыць вельмі ж ужо проста: блузкі, піжамы... Трэба мець на ўвазе, што дзіцячае адзенне мае сваю спецыфіку. Яно павінна быць зручным, камфортным і да таго ж моцным, бо на дзецях, як вядома, усё «гарыць», і разам з тым пашытым з яркіх тканін. У дзяцей свая мода, і не менш патрабавальная, чым дарослая.

— Я бачыў вашы вырабы на аптовым кірмашы, у фірменным магазіне «Юнона» па дарозе на фабрыку, і вось зараз у эксперыментальным цэху. Яны вызначаюцца арыгінальнасцю і разам з тым дабротнасцю. Звярнулі на сябе ўвагу тканіны — часцей за ўсё яркія, сакавітыя, з прыгожымі малюнкамі: шмат кветак.

— І не толькі з малюнкамі. У нашых мадэльераў і мастакоў на гэты конт цэлая тэорыя. Яны лічаць, што ў адной мадэлі могуць спалучацца некалькі тканін-«кампаньёнаў». Рознакаляровых, з малюнкамі ці без іх. Як правіла, манжэты, клапаны, аддзелка кішэні, іншыя элементы якраз і робяцца з тканін-«кампаньёнаў» некалькіх расфарбовак. Мы такой «палітыкі» і прытрымліваемся. Гэта асабліва характэрна для адзення так званага «рамантычнага», альбо фальклорнага, стылю. Памятаеце, сёння вам паказвалі сукенкі і камплект з такімі прыгожымі рушкамі, банцікамі...

А стыль «уніформа» — ён хоць крыху і больш строгі, бо імітуе як бы рабочую «спяцоўку» (штонікі, спаднічкі, паўкамбінезоны, сарафан у такім стылі), але ўсё ж не абыходзіцца без здаровай фантазіі: шмат кішэняў з аддзелкай, клапанаў, аддзелачных строчак.

Прымяняецца таксама ў нашых вырабах імітацыя камізэлькі і шнуроўкі па ліфу плацця, выкарыстоўваецца розная фурнітура, у тым ліку з чыста дэкаратыўнымі мэтамі. Часта ўбачыце карункі.

— Мяне сёння асабліва прывабіў камплект для хрышчэння: сарочка да пятак, чэпчык, пінеткі, і ўсё белае, з аздобай... Дзіця будзе падобнае на анёла ў вашым уборы. Але я мушу заўважыць, што вы мяне, сталага мужчыну, уцягнулі ў чыста жаночыя размовы. Давайце лепш пагаворым пра вашых спажыўцоў. Дзе разыходзіцца ваша прадукцыя?

— Яе варта падзяліць на тую, што мы шыем з купленай намі сыравіны для ўнутранага і расійскага рынку (ёю паспяхова гандлююць сталічныя ГУМ і ЦУМ, Гандлёвы дом «На Нямізе», універмаг «Ліда» і шмат якія іншыя гандлёвыя прадпрыемствы), і на прадукцыю, выпушчаную намі з давальніцкай сыравіны па прамых заказах замежных фірмаў — амерыканскіх, італьянскіх, англійскіх, галандскіх. Гэта так званы экспарт паслуг.

— Я разумею, што замежным вытворцам выгадна размяшчаць свае заказы на Усходзе, у тым ліку ў нас. Кваліфікаваная і не надта дарагая рабочая сіла. Але як бы там ні было, робіць гонар тая акалічнасць, што яны давяраюць менавіта вам.

— Ступень даверу ўсталявілася даволі высокая. Пра гэта гаворыць той факт, што некаторыя з нашых замежных партнёраў пераводзяць аплату за заказ, не чакаючы яго выканання. Ведаюць, што ўсё будзе так, як яны прасілі. Партнёры прыслухоўваюцца да нас і тады, калі мы раім ім унесці змены чыста тэхналагічнага характару ў падрыхтаваную імі дакументацыю да заказу: вось так будзе зручней і танней, а вось так — хутчэй.

Што ж датычыцца таннай рабочай сілы з Усходу, то сёння мы можам выбіраць самі, каму і па якой цане «прадаваць» сваё ўменне. Калі заказчык яўна хоча на нас зэканоміць, мы, як правіла, адмаўляемся і ветліва тлумачым яму, што маем больш выгадныя прапановы.

За восем гадоў работы з далёкім замежжам усякія сітуацыі былі. Розныя кліенты трапляліся. Але ўсё ж нам у асноўным шанцуе з дзелавымі партнёрамі. Гэтае партнёрства не адразу прыйшло і не проста, а вялікай працай далося, таму мы ім даражым. Прадстаўнікі фірмаў часта прыязджаюць. Вось і зараз у галоўнага інжынера партнёр з італьянскай фірмы.

— Італьянцы — заканадаўцы дзіцячай моды...

— Так. На іх дзіцячае адзенне, на тканіны, з якіх яно пашыта, заўсёды прыемна глядзець. І для нашых спецыялістаў праца над іх заказамі, наогул над заказамі замежных фірмаў — гэта школа прафесійнага майстэрства. Мы ніколі не адмаўляемся ад складаных заказаў. Бо разумеем, што ў такіх выпадках калектыў набірае прафесійную кваліфікацыю. Дзякуючы цеснаму ўзаемадзеянню з замежнымі фірмамі мы ведаем самыя апошнія павевы еўрапейскай або заакіянскай моды. Усяго таго, што датычыцца фасонаў, тканін, малюнкаў, фурнітуры і гэтак далей.

— Так што можна сказаць, што беларускія дзеці, надзяваючы вашы кашулі і паўкамбінезончыкі, апранаюцца па апошняму «піску» італьянскай моды?

— Я сказала б крыху інакш. Беларускія дзеці ў нашым адзенні апранутыя не горш за іх замежных равеснікаў.

— Але ж, Вольга Барысаўна, на ўнутраны рынак вы даяце ўсяго 30 працэнтаў сваёй прадукцыі.

— Дадайце яшчэ 10 працэнтаў, што рэалізуюцца праз наш фірменны магазін «Юнона» ў Маладзечне, і атрымаецца 40. Больш мы даць не можам — не хапае абаротных сродкаў для набыцця сыравіны. А іншаземныя фірмы даюць абсалютна ўсё сваё — тканіны, фурнітуру, нават упакоўку.

— Да праблем унутранага рынку мы яшчэ вернемся. А зараз я хачу папрасіць, каб вы растлумачылі свае тры выказванні, зробленыя крыху раней. Вы сказалі, што ваша адзенне лепшае за імпартнае.

— Я мела на ўвазе — лепшае за тое, якім гандлююць на базарах. У нас і дызайн лепшы, і якасць пашыву; нашы вырабы носяцца даўжэй. Там часцей за ўсё прывозяцца аднадзёнкі, пашытыя не на прадпрыемствах з высокім узроўнем тэхналогій, а ў паўсаматужных майстэрнях. Як спецыяліст-тэхнолаг, я бачу гэта, нават не беручы тавар у рукі.

— Вы сказалі таксама, што ў вашым адзенні дзеці будуць здаровымі.

— Бясспрэчна. Бо яно пашыта з натуральных тканін, часцей за ўсё з баваўняных, без шкодных прымесяў. У прыватнасці, у адзенні для самых маленькіх зусім няма сінтэтыкі. Усе нашы вырабы сертыфікаваныя. Дарэчы, наша прадукцыя прайшла як айчынную, так і расійскую сертыфікацыю.

— І вось толькі што я пачуў ад вас, што ў рэспубліцы не хапае дзіцячага адзення. Наколькі вы можаце павялічыць выпуск на ўнутраны рынак без апасення, што яна не разыдзецца?

— Мінімум у два разы. Але я казала вышэй, што не хапае сродкаў для набыцця тканін! Каб разлічыцца з нашым асноўным пастаўшчыком — Баранавіцкім баваўняным аб'яднаннем, мы вымушаны пастаянна браць банкаўскія крэдыты. Тут атрымалася нейкае «зачараванае кола». З аднаго боку, Беларусь мае вострую патрэбу ў якасным дзіцячым адзенні. Асабліва для самых маленькіх сваіх грамадзян. З другога боку, нарошчваць выпуск немагчыма без таго, каб нейкім чынам не ўшчаміць іх інтарэсы (альбо іх бацькоў, калі больш правільна). Я маю на ўвазе, што праблему магло б вырашыць прывядзенне цаны на дзіцячы асартымент у адпаведнасць з попытам. Гэта дазволіла б прадпрыемствам-вытворцам атрымаць такія неабходныя абаротныя сродкі. У нас жа на дзіцячы асартымент сёння смешныя цэны. Прыкладна ад 7 да 10 тысяч каштуе касыначка, 12 — распашонка. Што такое для прадпрыемства 7 тысяч?

Але прынята рашэнне аб двухпрацэнтным цэнавым бар'еры.

— За якое вы самі галасавалі ў парламенце.

— Так, галасавала. Але ў нашых пастаўшчыкоў тканін цэны могуць расці не на 2, а на ўсе 4 працэнты (мы атрымліваем тканіну і з Расіі). Што ў такім разе рабіць нам?

Відаць, з інфляцыяй трэба змагацца і на іншых «франтах». У тым ліку прывесці ў разумную адпаведнасць курс беларускай грашовай адзінкі да цвёрдых валют і расійскага рубля.

І яшчэ. Я лічу, што аблвыканкамам не варта так жорстка абмяжоўваць норму рэнтабельнасці для «дзіцячых» прадпрыемстваў. Усяго дзесяць працэнтаў рэнтабельнасці ва ўмовах рынкавых адносінаў пакінуць у рэшце рэшт дзяцей голымі і босымі. Бо бедны вытворца не пашые што-небудзь людскае. Калі ўжо не вырашаецца станоўча пытанне аб падатковых ільготах для тых, хто працуе з дзіцячым асартыментам, то дазвольце хаця б 25 працэнтаў рэнтабельнасці. Каб можна было крышку развівацца.

— Адным словам, у члена Нацыянальнага Сходу Вольгі Івановай шмат работы і ў парламенце — па стварэнню моцнай заканадаўчай базы для прамысловасці.

— Законы ў нас будуць. Дзяржава маладая, усё адразу не ахопіш. Але калі шмат працаваць, то атрымаецца. Галоўнае — бачыць перспектыву.

— А чаму ўсё ж «Юнона», Вольга Барысаўна?

— У рымскай міфалогіі вярхоўная багіня Юнона — заступніца шлюбу, а значыць, сям'і, мацярынства. Пагадзіцеся, — усміхаецца дырэктар, — што ў нас практычна аднолькавыя задачы.

Гутарыў Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Узоры аддзення «Юноны» з радасцю дэманструюць дзеці работнікаў фірмы.

ПА ПІСЬМУ ЧЫТАЧА

Хто будзе крайнім?

Тэма валютнай «растаможкі» ўжо амаль месяц бударажыць душы айчынных аўтааматараў. Здавалася б, што за гэты тэрмін страсці павінны былі ўлегчыся, а жадаючыя займець аўто зразумець, што хочаш прыгнаць з Заходняй Еўропы ці Прыбалтыкі аўтамабіль, май на руках яшчэ суму ў СКВ, каб заплаціць мытную пошліну. Але ж пытанні як былі раней, так застаюцца цяпер, бо жыццё ўносіць свае карэктывы ў рознага роду дакументы, якія рэгламентуюць нашу з вамі дзейнасць.

З пісьма мінчаніна Мікалая Чэрніка ў рэдакцыю.

«Паважаная рэдакцыя! Купіўшы патрыманую «Таёту» ў Літве, я праязджаў праз граніцу ў Ашмянах і там заплаціў падатак у суме 15657000 рублёў. Афармлена гэта было 8 чэрвеня ў 5 гадзін раніцы. Звярнуўшыся да дэкларанта на мытні ў гандлёвым доме «Ждановічы», я даведаўся пра ўказ, і мяне абнадзеілі, што аплата за растаможку пройдзе ў беларускіх рублях. Канчатковае афармленне прызначылі на 29.06.98. Такіх, як я, сабралася ў гэты дзень больш 70 чалавек і кожнаму сказалі, што трэба плаціць падатак валютай і чакаць сваіх беларускіх рублёў. Я не павінен, лічу, несці маральны і матэрыяльны ўрон з-за таго, што мытнікаў нехта не папярэдзіў пра ўказ».

Тут якраз час унесці яснасць. 6 чэрвеня 1998 года ў друку з'явіўся Дэкрэт Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 8 «Аб некаторых пытаннях падаткаабкладання і плацяжоў у бюджэт Рэспублікі Беларусь у 1998 годзе», дзе ў пункце 1.2.9 указвалася, што «мытныя плацяжы пры ўвозе на тэрыторыю Рэспублікі Беларусь фізічнымі асобамі транспартных сродкаў (код па Таварнай наменклатуры знешнеэканамічнай дзейнасці Садружнасці Незалежных Дзяржаў 8703)... «спаганяюцца ў свабодна канверсоўнай валюце і расійскіх рублях).

Праз шэсць дзён **12 чэрвеня 1998 г.** у СМІ ўжо быў апублікаваны загад Дзяржаўнага мытнага камітэта Рэспублікі Беларусь ад **9 чэрвеня 1998 г.** № 203-ОД, г. Мінск «Аб рэалізацыі Дэкрэта Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 05.06.98 г. № 8 «Аб некаторых пытаннях падаткаабкладання і плацяжоў у бюджэт Рэспублікі Беларусь у 1998 годзе», які абавязваў усіх работнікаў мытнага камітэта «з 6 чэрвеня 1998 года браць у свабодна канверсоўнай валюце або расійскіх рублях»:

п. 1.1 мытную пошліну, падатак на дабаўленую вартасць, акцыз, збор за мытнае афармленне, зборы за выдачу пасведчання ТС-25А пры ўвозе на мытную тэрыторыю Рэспублікі Беларусь фізічнымі асобамі транспартных сродкаў (код ТН ВЭД СНД 8703).

п. 2 Праводзіць мытнае афармленне транспартных сродкаў, увезеных на тэрыторыю Рэспублікі Беларусь да 6 чэрвеня 1998 года, з уплатай мытных плацяжоў у беларускіх рублях, або, па жаданню плацельшчыка, у свабодна канверсоўнай валюце.

п. 3. Праводзіць мытнае афармленне транспартных сродкаў, увезеных на мытную тэрыторыю Рэспублікі Беларусь з 6 чэрвеня 1998 года, фінансавыя гарантыі ў адносінах да якіх прадастаўлены мытным органам у беларускіх рублях, са зборам мытных плацяжоў у свабодна канверсоўнай валюце або расійскіх рублях.

Фінансавыя гарантыі, прадастаўленыя ў беларускіх рублях, падлягаюць вяртанню плацельшчыкам ва ўстаноўленым парадку».

Тут у самы раз вярнуцца да аўтара пісьма. Ён правозіў сваю машыну праз Ашмянскую мытню праз два дні з моманту уступлення прэзідэнцкага Дэкрэта ў сілу. Праўда, так атрымалася, што гэты дакумент набываў сваю моц, пачынаючы з суботы, 6 чэрвеня. А мытны Камітэт РБ у суботу-нядзелю працуе ў рэжыме выхаднога дня. Атрымалася, што на два дні, як мінімум, прэзідэнцкі Дэкрэт як бы завіс у паветры і мытныя службы, якія займаліся растаможкай аўтамабіляў, аказаліся ў незайздросным становішчы, бо пытанне у якой валюце браць мытную пошліну амаль увесь гэты час было адкрытым...

Пасля атрымання ў свой адрас пісьма ад спадара Чэрніка, рэдакцыя паспрабавала знайсці ісціну у гэтай сітуацыі.

Намеснік начальніка Ашмянскай мытні Генадзь Паўлоўскі паведаміў, што ніякай памылкі ў растаможванні аўтамабіля Мікалая Чэрніка дапушчана не было. На момант уплаты ўладальнікам «Таёты» мытнай пошліны ніякіх указанняў зверху аб пераходзе на афармленне аўто ў СКВ не было. Толькі ў другой палове дня 8 чэрвеня з Дзяржаўнага мытнага камітэта прыйшло тлумачэнне, што аплата растаможкі становіцца валютнай.

Прычым у рублёва-валютную пастку, па словах Генадзя Іванавіча, трапіла, толькі ў Ашмянах звыш 150 чалавек.

З гэтай нагоды кіраўніцтва Ашмянскай мытні ў адрас ДМК адправіла пісьмо з просьбай залічыць людзям растаможку, якія ўнеслі з 6 па 8 чэрвеня 1998 года мытную пошліну ў рублях, альбо даць тлумачэнне, як вярнуць беларускія рублі. Гэтую просьбу з дзяржаўнага мытнага камітэта павінны былі перадаць у Адміністрацыю Прэзідэнта РБ.

Усяго ж, з даставерных крыніц, з-за няўзгодненасці дзяржаўных дакументаў па ўсёй рэспубліцы свае «зайчыкі» ў суме ў сярэднім 15—25 мільёнаў на кожнага авансавалі дзяржаве каля 1000 аўтаўладальнікаў.

Зноў жа вернемся да пісьма Мікалая Чэрніка. Яго незадавальненне ў адрас мытнага пункта ГД «Ждановічы» таксама нікога асабіста не тычыцца.

Па словах работнікаў ждановіцкага мытнага пункта ўсе машыны, увезеныя на тэрыторыю Рэспублікі Беларусь 5 чэрвеня уключна, растаможваюцца ў рублях, а пасля 5 чэрвеня — толькі ў СКВ. Прычым, уплочаная пасля гэтай даты рублёвая мытная пошліна вяртаецца ўладальніку аўтамабіля па першаму яго патрабаванню (дзесьці на працягу сутак. Для мінчан — па адрасу вул. Славінскага, 12). Праўда, пры адной умове: калі «пацярпеўшы» мае на руках дакументы аб аплаце ў валюце,с г. зн. яму яшчэ трэба раз заплаціць за растаможку у СКВ, а потым ужо атрымаць «зайчыкі».

Прыкладна такі ж адказ быў атрыманы і з упраўлення арганізацыі мытнага кантроля ДМК РБ.

Застаецца толькі задацца рытарычным пытаннем: чаму усё ж такі простыя людзі павінны быць заложнікамі ці то валакіты, ці то непрадбачаных абставін. Варта падумаць, як вырашыць узнікшую праблему?

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

ВАМ АДКАЗВАЕ ЮРЫСТ

Пытанні з канверта

Ірыну ВІТАЛЬЕВУ з Віцебска цікавіць, як лепш перааформіць дом на двацацігадовага ўнука: па дагавору дарэння ці па завяшчанню?

Трэба дакладна размяжоўваць дагавор дарэння і завяшчанне.

Пры заключэнні дагавора дарэння права ўласнасці на жылы дом пераходзіць ад дарыльшчыка да таго, хто атрымлівае гэты падарунак (у дадзеным выпадку — ад бабулі да ўнука) з моманту заключэння дагавора і рэгістрацыі яго ў бюро тэхналагічнай інвентарызацыі. Дарыльшчык (у нас гэта бабуля) пасля гэтага будзе мець права пражываць у доме, а распараджацца ім будзе ўнук.

Калі ж скласці завяшчанне, дык права ўласнасці на жылы дом (а значыцца і права распараджацца ім) захаваецца за бабуляй да смерці, і толькі пасля смерці адкрыецца спадчына і дом можна будзе аформіць на ўнука.

ШЫЛАЎ Юрый піша, што лабавое шкло яго аўтамабіля разбіў каменем 8-гадовы хлопчык. Па гэтаму факту праводзілася праверка ўчастковым інспектарам. Віна дзіцяці ўстаноўлена. Дарэчы, ён і сам гэтага не адмаўляе. Меў размову з бацькамі хлопчыка, якія кампенсаваць яму нанесены ўрон адмовіліся, заявіўшы, што сын разбіў — няхай ён і плаціць. Як быць?

Артыкул 447 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь прадугледжвае, што за ўрон, нанесены непаўналетнім, які не дасягнуў 15-гадовага ўзросту, адказваюць яго бацькі (усынавіцелі) ці апекуны, калі не дакажуць, што шкода ўзнікла не па яго віне.

Віной бацькоў прызнаецца адсутнасць нагляду за дзецьмі ў момант нанясення ўрону, а таксама невыкананне ў належнай ступені ўскладзенага на іх законам абавязку па выхаванню, што прывяло да няправільных паводзінаў дзяцей і вынікам чаго з'явілася прычыненне імі шкоды. Юрыю неабходна звярнуцца з іскам у суд аб кампенсацыі маёмаснай шкоды да бацькоў хлопчыка па месцы іх жыхарства ці па месцы прычынення шкоды.

Таццяна МАТУСЕВІЧ, адвакат.

ПЫТАЛЬНІК

Мак знаходзіцца пад забаронай

У нас у кветніку расце прыгожы дэкаратыўны мак. Ён зімовы, размнажаецца коранем, бо ў яго няма насення. Спачатку цвісці пачынаюць цюльпаны, потым нарцысы, а затым ужо мак. Атрымліваецца вельмі прыгожа, бо кветкі ў яго вялікія. Але сёлета ў вёсцы была міліцыя, зайшлі да нас і сказалі, каб мы знішчылі мак. У процілеглым выпадку будзем плаціць штраф за развядзенне наркотыкаў — так нас папярэдзілі. Мак мы знішчылі і зараз з журботай глядзім на пустое месца, дзе раней радавалі вока сваёй прыгажосцю кветкі. «Пытальнік», ці праўда, што нельга разводзіць мак? Ці сапраўды гэтая расліна адносіцца да наркотыкаў?

Галіна Жалабоўская, п/а Гурэлі Браслаўскага раёна.

Адказ на вашы пытанні, Галіна Іванаўна, нам дапамаглі знайсці ва ўпраўленні па незаконнаму абароту наркотыкаў Міністэрства ўнутраных спраў.

Так, не здзіўляйцеся, але любое вырошчванне маку знаходзіцца пад забаронай. Ёсць розныя яго падвіды, але ўсе яны ўтрымліваюць алкалоіды опію. Што гэта такое, думаем, тлумачыць не трэба. Гэтая забарона з'явілася не ўчора — яшчэ падчас існавання СССР была адпаведная пастанова Савета Міністраў. Ёсць адпаведны артыкул (арт. 1001) і ў цяперашнім Адміністрацыйным кодэксе.

Для работнікаў міліцыі менавіта ён і з'яўляецца кіраўніцтвам да справы, таму іх дзеянні былі абсалютна законнымі.

Гэты артыкул у кодэксе мае назву «Незаконная сяўба ці вырошчванне алейнага маку ці канапель», ён уведзены ў дзеянне 31 ліпеня 1987 года, а затым — пастановай урада ў рэдакцыі ад 23 красавіка 1992 года. Ён прадугледжвае (у выпадку незаконнай сяўбы маку) спачатку папярэджанне, а потым даволі вялікі штраф.

Прычым забарона дзейнічае незалежна ад таго, дзе вы хацелі б вырошчваць гэтыя прыгожыя, але каварныя кветкі: на прысядзібным участку ці ў гаршку на балконе гарадской кватэры. Нават калі вы імкняцеся толькі ўпрыгожыць сваё жыллё ці агарод, дэкаратыўным макам могуць зацікавіцца наркаманы, якія выкарыстоўваюць яго зусім у іншых мэтах.

НЕЗАЛЕЖНАЯ РЭСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ — САМЫ ДАРАГІ ГІСТАРЫЧНЫ НАБЫТАК КОЖНАГА З НАС

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Працуючыя сёння ў рэспубліцы тэатры, музычныя і харэаграфічныя калектывы, музеі і бібліятэкі знаходзяцца практычна на поўнай — ад 70 да 100 працэнтаў — дзяржаўнай датацыі. Бо мы разумеем: без падтрымкі дзяржавы культура выжыць не зможа.

Я хачу сёння ад вашага імя, дарагія таварышы, выказаць сардэчную падзяку настаўнікам і супрацоўнікам бібліятэк, кіраўнікам мастацкай самадзейнасці і педагогам сельскіх музычных школ, працаўнікам дамоў культуры і народнай творчасці, святарам усіх веравызнанняў. Яны дапамаглі нам не толькі захаваць духоўныя багацці, набытыя на працягу жыцця некалькіх пакаленняў беларусаў, але і ўзысці на новую прыступку інтэлектуальнага развіцця нацыі!

Менавіта вы ўяўляеце сёння сапраўднае ядро нацыянальнай інтэлігенцыі, з'яўляецеся яе гонарам і сумленнем!

Мы адрадзілі спрадвеку ўласцівыя нашаму народу павагу і любоў да мовы, на якой ён размаўляў стагоддзямі: ці то на беларускай, ці то на рускай. Ды тая мова, якую ў нас называюць рускай, гэта таксама наша мова. Яна жыве на нашай зямлі з пакалення ў пакаленне. Яна ззяе ўсімі фарбамі сапраўднай беларускасці. Бо на ёй думае, разважае, на ёй гаворыць вялікая частка беларускага народа.

І мы ніколі не дазволім у нашай краіне моўнай дыскрымінацыі, моўнага дыктату. Таму што ад моўнай дыскрымінацыі да генацыду — адзін крок.

Няўжо гэта яшчэ каму-небудзь незразумела на фоне тых жахлівых падзей, якія адбыліся і, на жаль, яшчэ адбываюцца на постсавецкай прасторы?

Мы адрадзілі заўсёды ўласцівую беларусам павагу да закона і парадку, да чалавека ў пагонах — салдата, чэкіста, пагранічніка, міліцыянера.

Мы разгарнулі жорсткую і бескампрамісную барацьбу са злачыннасцю. І людзі адчулі сябе вальней і спакайней.

Мы і ў далейшым будзем выжываць з вуліц нашых гарадоў і сёл рэцыдывістаў, зладзеяў, хуліганаў ды іншую нечысць.

Літасці ім не будзе!

Жыццё, здароўе і годнасць нашых людзей мы абаронім, чаго б гэта нам ні каштавала. Закон і ўпэўненасць кожнага чалавека ў абароне сваіх правоў з боку дзяржавы павінны панаваць у нашым жыцці!

Мы адрадзілі павагу да сумлен- [illegible]

[illegible] ных зрухаў, іншым разам нават не заўважаючы таго, што ўжо зрабілі.

У маі гэтага года я сустракаўся з вялікай групай журналістаў з краін СНД і далёкага замежжа. Яны свабодна ездзілі па нашай краіне, знаёміліся з людзьмі. Адкрывалі для сябе сапраўдную, а не, прабачце, інфармацыйна абылганую Беларусь.

Я сабраў цэлы стос надрукаваных імі нарысаў, рэпартажаў і іншых матэрыялаў. Колькі добрых слоў напісалі яны пра нашу краіну! Аб тым, што ў нас адбываецца на самай справе, як і чым жыве Беларусь.

Беларусы — гордая нацыя!

Так, няма ў нас пакорлівасці. Беларусы ніколі не згіналіся перад сваімі ворагамі, не баяліся цяжкасцяў.

Нам ёсць чым ганарыцца.

Мы ганарымся, калі на стадыёнах свету лунае наш нацыянальны беларускі сцяг, вызначаючы чарговую перамогу нашых спартсменаў.

Мы ганарымся тым, што беларускіх вучоных вітаюць у знакамітых універсітэтах і навуковых цэнтрах свету. Уважліва прыслухоўваюцца да іх аўтарытэтных меркаванняў і поглядаў.

Мы ганарымся, калі замежны канструктар, аглядаючы новую мадэль «МАЗа», адзначае яе надзейную якасць.

Мы ганарымся, калі баявыя разлікі нашай беларускай арміі на сумесных вучэннях на расійскім ракетным палігоне накрываюць мішэнь з першага пуску.

Мы ганарымся, калі ў славутых тэатрах свету на беларускія балетныя спектаклі, пастаўленыя народным артыстам СССР Валянцінам Мікалаевічам Елізар'евым, збіраецца мастацкая эліта многіх краін і гучаць воплескі, рэха ад якіх адбіваецца ў кожнай беларускай душы.

Мы ганарымся, калі пад песні Ігара Лучанка ў выкананні нашых славутых «Песняроў» і «Сяброў» уздымаюцца шматтысячныя залы і падпяваюць беларускім мелодыям.

Гэта даніна павагі да беларускай культуры.

Гэта даніна павагі таму слаўнаму часу, калі ўся вялікая краіна спявала нашы песні.

Дык няўжо ж можна не ганарыцца гэтым?

Як жа нізка выглядаюць тыя людзі, як трапна ахрысціў іх народ, — «беларусы толькі па пашпарту», якія лгуць на свой родны край, льюць на яго бруд, называюць народ Скарыны і Купалы «народам—манкуртам», «неданацыяй»!

Брудныя думкі.

Незайздросны ў іх лёс. І, упэўнены, ганебнае знікненне з памяці чалавечай у будучыні.

Паважаныя таварышы!

Сёння і ў эканамічнай, і ў сацыяльнай сферах мы выйшлі на якасна новы ўзровень развіцця. Гэта радуе. Гэта дазваляе з аптымізмам глядзець у будучыню і працаваць яшчэ актыўней, з лепшымі вынікамі.

Але нельга забываць аб тым, што ў цэнтры ўсіх эканамічных пераўтварэнняў стаіць асоба, стаіць чалавек, яго інтарэсы, патрэбы. Рэформы ж дзеля рэформаў — гэта не наш шлях.

Мэтай сучаснай беларускай дзяржаўнай палітыкі з'яўляецца пабудова унітарнай прававой сацыяльнай дэмакратычнай дзяржавы. Гэта значыць дзяржавы, у якой былі б максімальна забяспечаны ўсе правы і свабоды асобы.

У Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь замацаваны такія найважнейшыя правы і свабоды чалавека, як права на жыццё, працу, адпачынак, адукацыю, ахову здароўя, сацыяльнае забеспячэнне, на ўдзел у кіраванні дзяржавай, на свабоду сумлення і перакананняў, свабоду слова, на правядзенне мірных сходаў і дэман- [illegible]

[illegible] ларусы.

Наш горды сцяг нясе на сабе белы колер духоўнай чысціні, зялёны колер адвечнага адраджэння і чырвоны колер штандартаў грунвальдскай перамогі беларускіх палкоў над крыжаносцамі і сцягоў дывізій Чырвонай Арміі і беларускіх партызанскіх брыгад, якія вызвалялі нашу зямлю ад гітлераўскіх акупантаў.

Няхай гордыя дзяржаўныя сімвалы натхняюць нашу стваральную працу, наш нястомны пошук, нашу свабодную творчасць!

Няхай яны захоўваюць вечную памяць аб мужнасці і патрыятызме нашых продкаў, бацькоў і дзядоў, аб іх гераічных перамогах. Няхай яны заўсёды будуць сімваламі высокай культуры і чыстай духоўнасці.

Немагчыма ўявіць умацаванне нашай дзяржаўнасці без інтэнсіўнага ўзаемадзеяння з краінамі блізкага і далёкага замежжа. Абвясціўшы шматвектарнасць знешняй палітыкі, выказваючы гатоўнасць супрацоўнічаць з далёкім і блізкім замежжам ва ўсіх галінах, мы не хаваем таго, што прыярытэтным накірункам застаюцца нашы сувязі з краінамі СНД, і асабліва братэрскія адносіны з Расіяй.

Працэс яднання Беларусі і Расіі адлюстроўвае карэнныя інтарэсы як нашага народа, так і інтарэсы расіян. І што б ні казалі нядобразычліўцы, але Саюз Расіі і Беларусі стаў рэальнасцю сучаснасці. Пры гэтым яшчэ раз варта падкрэсліць, што Беларусь не страціла свайго суверэнітэту, сваёй незалежнасці. У адпаведнасці з падпісаным прэзідэнтамі дзвюх краін Статутам гэты Саюз грунтуецца на прынцыпах суверэннай роўнасці дзяржаў.

Больш таго, развіваючы інтэграцыйныя сувязі з Расіяй ужо пад ідэяй Саюза, мы суверэнітэт рэспублікі не паслабляем, а істотна ўмацоўваем. З аднаго боку, мы імкнёмся стварыць самыя спрыяльныя ўмовы для ўзаемавыгадных эканамічных адносінаў з Расіяй. З другога — Беларусь мае значныя магчымасці для рэалізацыі сваіх тавараў на неабдымным расійскім рынку. Гэтаму садзейнічаюць і шматлікія нашы пагадненні з многімі рэгіёнамі Расійскай Федэрацыі.

Зразумелая справа, што наш Саюз не замыкаецца толькі на эканамічным супрацоўніцтве. Ён уключае ў сябе сферу палітыкі, абароны, культуры. Таму нашы адносіны да яго вельмі ўважлівыя.

Мы рэалісты. Мы ведаем, што шлях да якасна новага Саюза суверэнных дзяржаў - шлях няпросты і працяглы. Да таго ж гэты працэс патрабуе вытрымкі, уліку інтарэсаў кожнай дзяржавы, паступовых крокаў інтэграцыі.

Вялікае значэнне мы надаём развіццю садружнасці з Украінай. Нашы ўзаемаадносіны з гэтай рэспублікай - добрасуседскія, як і павінна быць паміж народамі-братамі, якія маюць вельмі падобны гістарычны лёс, а ў наш час — у многім падобны і стан жыцця з усімі складанасцямі і клопатамі.

Беларуска-ўкраінскія адносіны рэалізуюцца па розных напрамках: у палітычных сустрэчах на вышэйшым узроўні, у прыняцці агульных рашэнняў па шэрагу эканамічных праблем, у культурных сувязях. Мы заўсёды тут шукаем узаемаразумення. Спадзяёмся, што яны будуць працягвацца і паглыбляцца ў будучым.

Адносіны з краінамі Балтыі мы імкнёмся будаваць на прынцыпах добрасуседства. З Літвой у нас паспяхова развіваецца супрацоўніцтва ў сферы эканомікі. Гэта рэспубліка захавала значнасць для Беларусі як гандлёвы партнёр. Развіваецца між- [illegible]

[illegible] ларусі адпавядаюць цесныя і дружалюбныя адносіны з краінамі Садружнасці Незалежных Дзяржаў, Кітаем, В'етнамам, Іранам, Сірыяй, Егіптам. Мы адкрыты да роўных стасункаў са Злучанымі Штатамі Амерыкі, Англіяй, Францыяй, Германіяй, Японіяй і іншымі краінамі свету.

Дарагія суайчыннікі!

Толькі тады, калі мы заўсёды будзем разам, калі нас згуртуе непахісная любоў да сваёй гордай і незалежнай Радзімы, толькі тады мы зможам даць жыццё нашай агульнай святой мары — пабудаваць магутную, заможную, квітнеючую Беларусь!

Упэўнены, што для гэтага варта жыць, працаваць і змагацца!

Няхай гэты святочны дзень — Дзень Вызвалення, Дзень Незалежнасці, Дзень Рэспублікі прынясе ў кожную сям'ю дзіцячую ўсмешку, сонечны настрой, радасць сустрэчы за сямейным сталом і здзяйсненне ўсіх запаветных мараў.

Са святам вас! Няхай шчасце жыве пад вашым дахам, дарагія суайчыннікі-беларусы!

ПРЭЗІДЫУМ САВЕТА МІНІСТРАЎ РАЗГЛЕДЗЕЎ ПРАЕКТ КАНЦЭПЦЫІ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ КРАІНЫ ДА 2015 ГОДА

Чарговае пасяджэнне Прэзідыума Савета Міністраў адбылося 7 ліпеня пад старшынствам прэм'ер-міністра краіны Сяргея Лінга.

Як паведаміў БЕЛТА прэс-сакратар кіраўніка беларускага ўрада Дзмітрый Маліноўскі, на пасяджэнні быў разгледжаны праект Канцэпцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь да 2015 года.

Дакладчыкам па гэтаму пытанню выступіў міністр эканомікі Уладзімір Шымаў. У ходзе дыскусіі, праведзенай канструктыўна і па-дзелавому, удзельнікі пасяджэння прыйшлі да высновы аб неабходнасці прыняцця гэтай канцэпцыі.

БЕЛТА.

КЛІНТАН НАВЕДАЕ РАСІЮ

Вашынгтон пацвердзіў паведамленне прэс-службы прэзідэнта Расіі Ельцына — прэзідэнт ЗША Клінтан наведае Расію з афіцыйным візітам у пачатку верасня. Як паведаміў прадстаўнік Белага Дома, парадак дня перагавораў будзе вызначаны ў ходзе візіту ў Маскву ў канцы ліпеня віцэ-прэзідэнта ЗША Гора.

Прадстаўнік указаў на важнасць такіх сустрэч для развіцця адносін паміж дзвюма дзяржавамі. Раней амерыканскі бок заяўляў аб неабходнасці ратыфікацыі расійскім парламентам дагавора аб абмежаванні стратэгічных узбраенняў СНУ-2 да візіту Клінтана ў Маскву і выказваў шкадаванне ў сувязі з рашэннем думы Расіі перанесці з лета на восень абмеркаванне гэтага пытання.

ЗА ДОБРУЮ ВУЧОБУ — ПРЭМІІ І СТЫПЕНДЫІ ПРЭЗІДЭНЦКАГА ФОНДУ

Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка сваім распараджэннем зацвердзіў рашэнне савета спецыяльнага прэзідэнцкага фонду па сацыяльнай падтрымцы таленавітых навучэнцаў і студэнтаў аб заахвочванні пераможцаў рэспубліканскіх прадметных алімпіяд і алімпіяд прафесійнага майстэрства навучэнцаў педагагічных каледжаў і вучылішчаў, а таксама аб назначэнні заахвочвальных стыпендый студэнтам і навучэнцам-сіротам, якія паспяхова вучацца, і ўзнагароджанні грашовымі прэміямі студэнтаў і навучэнцаў, якія дабіліся высокіх паказчыкаў у вучобе.

Згодна з рашэннем савета фонду, першымі прэміямі па 3 мільёны рублёў кожная ўзнагароджаны 10 пераможцаў рэспубліканскіх прадметных алімпіяд і алімпіяд прафесійнага майстэрства, праведзеных у 1997/98 навучальным годзе сярод навучэнцаў педагагічных каледжаў і вучылішчаў. Другімі прэміямі — 2,5 мільёна рублёў кожная — узнагароджаны 12 навучэнцаў, трэцімі — па 2 мільёны рублёў — 22 чалавекі.

Савет фонду вырашыў таксама назначыць штомесячныя заахвочвальныя стыпендыі ў памеры 250 тысяч рублёў на перыяд з ліпеня па снежань гэтага года для 15 студэнтаў і навучэнцаў-сірот, якія паспяхова вучацца. Акрамя таго, пяцёра студэнтаў і навучэнцаў, якія дабіліся высокіх паказчыкаў у вучобе, узнагароджаны грашовымі прэміямі — 3 мільёны рублёў кожная.

Распараджэннем кіраўніка дзяржавы Кіраўніцтву справамі прэзідэнта даручана выдзеліць Міністэрству адукацыі са спецыяльнага Прэзідэнцкага фонду па сацыяльнай падтрымцы таленавітых навучэнцаў і студэнтаў 141,5 мільёна рублёў на фінансаванне расходаў, звязаных з выплатай прэмій і стыпендый. А Міністэрства адукацыі, у сваю чаргу, павінна ажыццявіць гэтыя выплаты і да 30 ліпеня прадставіць у Кіраўніцтва справамі прэзідэнта справаздачу аб расходаванні выдзеленых сродкаў. Усе навучэнцы і студэнты, заахвочаныя прэміямі і стыпендыямі ў адпаведнасці з гэтым распараджэннем, вызвалены ад выплаты падаходнага падатку.

БЕЛТА.

У СВЕЦЕ

ЗША ДЛЯ ЧВЭРЦІ РАСІЯН — УЗОРНАЯ КРАІНА

На думку амаль чвэрці расіян (23 працэнты), Злучаныя Штаты Амерыкі — менавіта тая краіна, якая магла б стаць для Расіі прыкладам для пераймання.

Аб гэтым сведчаць даныя, прадастаўленыя ў чацвер «Інтэрфаксу» сацыёлагамі фонду «Общественное мнение». Яны былі атрыманы ў ходзе ўсерасійскага апытання гарадскога і сельскага насельніцтва, праведзенага 18 чэрвеня пры ўдзеле 1500 рэспандэнтаў. Усяго апытаныя назвалі 43 краіны.

Акрамя ЗША, часцей за іншых упаміналіся таксама Германія — 20 працэнтаў, Швецыя — 11, Японія — 8, Кітай — 6 і Швейцарыя — 5 працэнтаў. Характэрна, што 4 працэнты ўдзельнікаў апытання ў якасці ўзору, да якога, на іх думку, Расія павінна імкнуцца, назвалі неіснуючы Савецкі Саюз. Далей ідзе Францыя — 3 працэнты.

Замыкаюць «дзесятку» ўзорных, з пункту погляду расіян, краін Англія і Фінляндыя — у іх па 2 працэнты прыхільнікаў.

У РОЛІ ПАЛЮБОЎНІКА... КОТ

Да чаго толькі не дойдзе дапытлівы розум раўніўцаў! 40-гадовы інжынер-электроншчык з Харкава, будучы ўпэўнены, што ў яго адсутнасць жонка прымае палюбоўніка, абсталяваў шлюбную пасцель мадэрнізаванай аўтамабільнай сігналізацыяй.

Патэнцыяльны раганосец папрасіў суседа, пачуўшы сігнал трывогі, пазваніць яму на работу. Устройства спрацавала толькі праз месяц.

Якое ж было здзіўленне раз'юшанага мужа, калі на пасцелі ён знайшоў свайго любімага ката Барса. Няшчасны, спалохаўшыся рову сірэны, памёр ад разрыву сэрца.

«АиФ-Новости».

РЭКЛАМАДАЎЦЫ ПАВІННЫ ДУМАЦЬ ПА-РУСКУ

Рэкламная справа, у якой пасля развалу Савецкага Саюза панаваў Захад, паступова русіфікуецца. Рускія хочуць, каб ім паказвалі рускія рэкламныя ролікі, дзе выкарыстаны элементы рускай культуры, у якіх зняты рускія, заяўляюць рэкламадаўцы. Захад выходзіць з моды.

Добрыя рэкламшчыкі плывуць па цячэнню. Таму русіфікацыя ўсёй сістэмы маркетынгу ідзе за распаўсюджаннем нацыяналістычных настрояў. Гэта не цяжка, калі ўлічыць, што рускія аддаюць перавагу каўбасе, выробленай у сваёй краіне, а не ў Германіі.

Ёсць такія прыметы адраджэння талентаў, страчаных у ходзе пераходу ад камунізму да капіталізму. Рускія зноў здымаюць фільмы, аб'ёмы продажу кніг узмываюць да нябёс, пачынаюць карыстацца попытам карціны. Нягледзячы на няўдачы рэіндустрыялізацыі, некаторыя расійская тавары вярнуліся на тэрыторыю, дзе раней панавалі замежныя маркі.

Якасныя замежныя тавары застаюцца папулярнымі. Напрыклад, ні ў кога не ўзнікае пытанне адносна перавагі японскай электронікі. Але ў рускіх выпрацаваўся скептычны падыход да імпарту нізкай якасці. Расчараваўшыся ў смярдзючым турэцкім чаі, падробнай польскай каўбасе, кітайскім адзенні з нявкаснай матэрыі і недакладных гадзінніках з Ганконга, расійскія спажыўцы пачынаюць сумаваць па рускай гарчыцы, шакаладу і каўбасе, на якіх выраслі, канстатуе штотыднёвік «Итоги».

«Вашынгтон пост» (ЗША).

ВА ЎЗРОСЦЕ 69 ГАДОЎ ПАМЕРЛА ГАЛІНА БРЭЖНЕВА, ФУРЫЯ ЭПОХІ ЗАСТОЮ

Да сярэдзіны 70-х гадоў яна мела рэпутацыю арганізатара вечарынак на прыродзе, што ператвараліся ў вакханаліі, у час якіх гарэлка і шампанскае цяклі ракой, а парачкі валіліся ў кветкі.

«Таймс» (Вялікабрытанія)

Яна жыла, як крамлёўская прынцэса, яе ўсхвалялі і пабойваліся, але памерла як бадзяга, у звычайнай клініцы для алкаголікаў. Галіна Брэжнева, дачка апошняга савецкага «цара», правяла жыццё паміж бляскам і галечай, якія трэба забыць. Некалькі месяцаў таму, застаўшыся без грошай, яна прадала татавы ўзнагароды, але не таму чалавеку — яе падманулі.

Аднак, калі верыць бытаваўшым казкам, яна была магутнай, была сапраўднай «залатой дзяўчынкай» у постсталінскім СССР, магла дазволіць сабе ўсё, што хацела.

Дзіўная рэч — лёс. Яна, якая мела ўсё, скончыла дні ў прытулку для бедных. Цела яе крэміравалі. Затое Юрый (Чурбанаў. — Заўвага. рэд.), які абавязаны ёй усім, выйшаў з турмы і стаў старшынёй расійска-германскага кансорцыума.

«Рэпубліка» (Італія).

РПА І СВАЯКІ РОХЛІНА МАЮЦЬ НАМЕР ПАДАЦЬ ЗАЯВУ Ў ПРАКУРАТУРУ

Як паведаміў журналістам у панядзелак намеснік старшыні выканкама РПА Аляксандр Марозаў, у «бытавой версіі няма матываў» і звярнуў увагу на цэлы шэраг акалічнасцяў, якія ставяць пад сумненне асноўную версію, якую вылучае следства. Ён таксама паведаміў, што ў дзень забойства Л. Рохліна за кіламетр ад яго дачы былі знойдзе тры трупы з кулявымі раненнямі, якія поўнасцю згарэлі.

У інтэрв'ю, якое Л. Рохлін даў газеце «Комсомольская правда» за некалькі гадзін да гібелі, ён заявіў, што бачыць сваю галоўную задачу ў падрыхтоўцы «да магутнага выступлення былых ваенных супраць урада. Ну і, зразумела, з імпічментам прэзідэнту справу трэба завяршаць», — дадаў лідэр Руху ў падтрымку арміі.

Гаворачы аб магчымасці пачатку вайны на Паўночным Каўказе, генерал Л. Рохлін выказаў думку, што «цяпер у іх (федэральных улад — **ІФ.**) хопіць розуму не лезці туды з войскамі».

«Ва Узброеных сілах па-сапраўднаму боегатовых часцей, лічы, і не засталося, усё развалена», — растлумачыў сваю пазіцыю генерал.

ІНТЭРФАКС.

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	4.47	21.40	16.53
Віцебск –	4.29	21.38	17.09
Магілёў –	4.37	21.29	16.52
Гомель –	4.43	21.17	16.34
Гродна –	5.05	21.53	16.48
Брэст –	5.13	21.45	16.32

СЁННЯ

МЕСЯЦ

Поўня 9 ліпеня.
З 19.45 — 20-я месяцавыя суткі.
З 11.28 Месяц у сузор'і Казярога.

ІМЯНІНЫ

Пр. Феўроніі, Пятра
К. Яўгена, Эдгара

8 ліпеня неспрыяльны дзень.

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца [illegible] надвор'е, на большай частцы тэрыторыі пр[illegible] навальніцамі, па паўднёваму ўсходу моцны[illegible] ра ў Гомелі, Мінску, Магілёве — 15—17, Бр[illegible] цебску — 17—19 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак: 9-га па паўночн[illegible] дуць кароткачасовыя дажджы, магчымы на[illegible] раважна без ападкаў, удзень па большай [illegible] месцамі навальніцы. Тэмпература ўначы — [illegible] 21 градус цяпла.

Наступны нумар «Звязды» выйдзе ў пятніцу, 10 ліпеня.

ПАСЛЯ СУДА

«РОБІН ГУДЫ» З БРЫГАДЫ «ЧЭЛЧЫ»

У баранавіцкую міліцыю паступілі заявы ад жыхароў горада, якія скардзіліся, што ў іх вымагаюць долары. Такія заявы даволі рэдкія, бо тыя асобы, якія трапляюць у поле зроку рэкеціраў, часта не спяшаюцца мець справу з міліцыяй. Так што схапіць рэкеціра «за руку» даволі складана.

Пра Уладзіміра Чылеку ведалі ў міліцыі і чулі ў горадзе. За вочы яго называлі Чэлчай. Менавіта гэтая мянушка і была на слыху. А вось сябры Чылекі Мікалай Шыла, Уладзімір Камар і Уладзімір Падкідыч трымаліся ў цяні. Трое з гэтай кампаніі працавалі камерцыйнымі агентамі ў фірме «Метраном», а У. Камар — забеспячэнцам у фірме «Дызайн». Вядома ж, у штаце фірмаў яны толькі лічыліся, бо грошы на жыццё хлопцы зараблялі ўсё ж не там.

Брыгада Чэлчы знайшла прытулак у гасцініцы «Гарызонт». Тут у нумары 307 рэкеціры і стварылі сваю штаб-кватэру. Бо якраз гэты нумар і фігураваў у заявах пацярпелых. Людзі сцвярджалі, што там у іх вымагалі долары і здзекаваліся з іх.

М. Шыла і У. Камар 14 мая 1996 года ў гасцініцы выбівалі 5000 долараў з А. Азарчыка, які не хацеў іх аддаваць. Яго білі вяроўкай, кулакамі ды ставілі на плечы 16-кілаграмовыя гіры.

У гэтым жа нумары пабываў і І. Бадак (у яго вымагалі 600 долараў), «наведала» гасцініцу і М. Круглова. З яе хацелі «выбіць» 1700 долараў.

Следству вядомы пацярпелыя, якія заявілі ў міліцыю, а колькі на самай справе людзей прайшло праз 307-мы пакой і што там з імі рабілі — невядома. Вымаганне грошай, згодна з пратаколам, зафіксавана са снежня 1995 года.

І тут узнікае пытанне: няўжо супрацоўнікі гасцініцы нічога не ведалі, што робіцца ў 307-м нумары, і не прыкмецілі, хто там бывае?

Выявілася, што 307-мы пакой, як і яшчэ некалькі, арандавала ў гасцініцы фірма «Аграсервіс». Відавочна ж, са згоды кіраўніцтва фірмы і размясцілася ў нумары вядомая нам кампанія. Але фірма знікла з гасцініцы, як толькі ў брыгады Чэлчы ўзніклі праблемы з праваахоўнымі органамі.

Цяпер уваход у гасцініцу свабодны, бо адміністрацыя здае пакоі ў арэнду розным фірмам, і кантраляваць усіх, хто заходзіць у гасцініцу, стала складана.

Вядома, што два супрацоўнікі аддзела па барацьбе з эканамічнымі злачынствамі мелі сувязь з рэкецірамі і былі асуджаны амаль у адзін час з групай Чылекі.

Рэкеціры адчувалі сябе даволі вольна. Таго ж У. Чылеку часта бачылі з афіцэрамі міліцыі. Хаця гэты факт да справы не прышыеш, бо ў аператыўнікаў свае метады работы, і кантакты з рознымі крымінальнымі элементамі не з'яўляюцца выключэннем, тым не меней простых людзей гэта насцярожвала. «Адна шайка-лейка», — гаварылі ў такіх выпадках.

Толькі на справе не ўсё было менавіта так. З снежня 1996 года ўсю брыгаду рэкеціраў арыштавалі, і следства пачало разбірацца з заявамі пацярпелых.

Калі, праглядаючы гэтую крымінальную справу, я бліжэй пазнаёміўся з ахвярамі рэкеціраў, то яны не выклікалі спачування. Бо неяк не падпадаюць пад катэгорыю пакрыўджаных і няшчасных. У міліцыю паступіла заява ад А. Казловай, у якой яна сцвярджала, што з чэрвеня 1995 года па май 1996 года ў яе вымагалі 2500 долараў.

А падчас следства выявіліся ўсе тонкасці гэтай справы.

А. Казлова працавала ў турыстычным бюро і суправаджала турыстаў з Баранавіч у Венгрыю. Аднойчы ў час такой паездкі некалькі пасажыраў папрасілі яе перавезці праз граніцу 6000 долараў. Казлова долары ўзяла і схавала іх у паветраным фільтры рухавіка.

Хавала там долары жанчына ці не, ведае толькі яна, але калі пераехалі граніцу, Казлова аб'явіла, што долары зніклі. Калі вярнуліся ў Баранавічы, пасажыры, якія давалі долары Казловай, запатрабавалі, каб яна вярнула іх. І ў гэтай сітуацыі пасажыры не маглі прасіць дапамогі ў праваахоўных органаў, бо самі парушылі закон. Заставалася звярнуцца да пасрэднікаў, якія б прымусілі Казлову аддаць грошы.

Але 10 лютага 1997 года (калі рэкеціры былі ўжо арыштаваныя) А. Казлова падае ў міліцыю паўторную заяву. Цяпер жанчына піша, што ў яе ніякіх прэтэнзій да абвінавачваемых няма і яна просіць не праводзіць разбор па яе заяве, бо грошы яна нібыта аддала У. Прыкідычу.

Зніклі прэтэнзіі — адпала і пытанне.

У цяжкім становішчы апынуўся і жыхар з в. Петкавічы А. Ражкоў. Вырашыў ён прадаць сваю аўтамашыну, а зрабіць гэта ўзяўся І. Бадак. Аўтамабіль ён прадаў, а вось 500 долараў Ражкову не аддаў — сказаў, што грошы ў яго ўкралі.

Ражкову параілі звярнуцца ў брыгаду Чэлчы. Пасля некалькіх «размоў» з рэкецірамі Бадак аддаў долары У. Чылеку.

І тут у чытача можа скласціся ўражанне, што следчыя мелі справу не з рэкецірамі, а сучаснымі робін гудамі, якія дапамагаюць пакрыўджаным, абрабаваным. Але не. Калі А. Ражкоў прыйшоў да У. Чылекі за сваімі доларамі, той грошай не аддаў, выгнаў з гасцініцы і параіў самому разбірацца з Бадаком.

Ды і канфлікт з А. Азарчыкам таксама гаворыць, што рэкеціры найперш думалі пра сваю кішэню. Азарчык працаваў шафёрам у камерцыйнай фірме — вазіў дырэктара. Аднойчы з дырэктарскай аўтамашыны знікла 5000 долараў. Западозрылі шафёра. Ад гэтай прапажы Азарчык адхрысціўся, але ім зацікавілася брыгада Чэлчы. Следству невядома, ці прасілі рэкеціраў вярнуць грошы, бо дырэктар не захацеў сустрэцца са следчым.

Але калі вымагальнікі зразумелі, што 5000 долараў з Азарчыка не выбіць, то суму знізілі да тысячы. А з гэтага следства зрабіла выснову, што рэкеціры дзейнічалі па сваёй ініцыятыве. Проста з'явілася магчымасць, выкарыстаўшы сітуацыю, урваць свой кавалак.

А часам складваецца ўражанне, што вымагальнік і яго ахвяра — аднаго поля ягады.

Вось і М. Круглова паскардзілася ў міліцыю, што У. Падкідыч патрабуе ў яе 1700 долараў. Потым высветлілася, што Круглова з сяброўкай і Падкідыч з сябрам выехалі неяк на прыроду. Павесяліліся, а калі прачнуліся раніцай, то сябар Падкідыча сказаў, што ў яго прапалі долары. Хаця хто ведае, колькі тых долараў было, ды і ці меў месца крадзеж? Тым не меней У. Падкідыч узяўся выбіць грошы з Кругловай, якая, дарэчы, у праваахоўных органах была добра вядома.

Пры вобыску ў У. Чылекі знайшлі незарэгістраваны абрэз паляўнічай стрэльбы, а ў М. Шылы — патрон ад аўтамата, што кваліфікуецца як захоўванне боепрыпасаў.

Баранавіцкі гарадскі суд палічыў, што 27-гадовых рэкеціраў можна перавыхаваць, і асудзіў іх умоўна.

Прысуд больш чым мяккі. І не думаю, што на суд паўплывала характарыстыка, якую выдалі У. Камару. «...Ветлівы, карэктны, спакойны, добрасумленны, не п'е спіртнога...» — паведамляюць з фірмы «Дызайн». Толькі вось пракурор Брэсцкай вобласці палічыў інакш, апратэставаў гэты прыгавор і адправіў справу назад, у гарсуд, які пасля паўторнага разгляду асудзіў вымагальнікаў да 2,5—3 гадоў калоніі агульнага рэжыму.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

КРЫМІНАЛ

КРАЛІ НАФТАПРАДУКТЫ. ПАКУЛЬ НЕ ПАПАЛІСЯ...

Супрацоўнікамі следчага падраздзялення ўпраўлення ўнутраных спраў Гомельскага аблвыканкама закончана расследаванне і накіравана ў суд крымінальная справа па факту выкрадання нафтапрадуктаў з нафтаправода «Мазыр—Наваград-Валынскі».

Злачынная група складалася з 14 чалавек. Следства лічыць, што на працягу апошняга года ёю здзейснена 12 эпізадычных крадзяжоў нафтапрадуктаў шляхам урэзкі ў нафтаправод. Усяго імі было ўкрадзена 162 тоны паліва на суму 670 мільёнаў рублёў. У ходзе следства восем абвінавачваемых было арыштавана, на іх маёмасць, якая ацэнена ў 47 мільёнаў рублёў, таксама накладзены арышт.

Васіль НІКАЛАЕЎ.

АСАБІСТАЕ

ДЗЕ ШУКАЦЬ СПРАВЯДЛІВАСЦЬ?..

Даўно ўжо мінуў той дзень, той год, калі я не па сваёй волі трапіў у аўтамабільную аварыю, атрымаў цяжкія цялесныя пашкоджанні, застаўся інвалідам працы першай групы на ўсё астатняе жыццё. Здаецца, пара ўжо забыць тое, але ж куды ад гэтага дзенешся, калі ў час той праклятай для мяне аварыі я знаходзіўся ў службовай камандзіроўцы. А калі так, то мая непрацаздольнасць пацягнула за сабой цэлы шэраг праблем і пытанняў, на якія даводзіцца шукаць адказу па самых розных інстанцыях аж да сённяшняга дня. Бо трэба ж неяк жыць, патрэбен спецаўтатранспарт, а ўсё гэта ў сваю чаргу патрабуе грашовых, і немалых, выдаткаў.

Усё, што звязана было з аплатай маёй непрацаздольнасці, з даплатамі да сярэдняга заробку, на догляд за мной, на спецаўтатранспарт, заўсёды разглядаў па маёй іскавой заяве суд. Словам, пасля аварыі, часам здаецца мне, я толькі тое і раблю, што суджуся з віноўнікам майго знявечання. І я ніколі не сумняваўся ў тым, што суд — гэты паважаны орган дзяржаўнай улады, строгі і непадкупны, глыбокакампетэнтны, а таму рашэнням суда давяраў, як давяраю самому сабе.

Але я, аказваецца, памыляўся. І суд, бывае, таксама судзіць няправільна. Чаму — гэта ўжо іншае пытанне. Ці то таму, што суддзі маладыя, нявопытныя, ці то таму, што калі разбурылі Савецкі Саюз, то ў нашай маладой дзяржаве нестае дасканалых законаў. Але факт застаецца фактам: па маёй іскавой заяве раённы народны суд прыняў няправільнае рашэнне і мне давялося шукаць праўды ў іншым месцы.

Ніколі не думаў і не гадаў, што ёсць такая ўстанова — Камітэт інспекцыі па ахове працы. Менавіта ў гэтым самым Камітэце мне і падказалі, у чым заключалася судовая памылка па маёй іскавой заяве.

— З лістапада 1994 года, — сказаў начальнік упраўлення аналітычнага і метадычнага забеспячэння камітэта інспекцыі аховы працы Леанід Аляксандравіч Граковіч, — разлік сярэднямесячнага заробку карэкціруецца шляхам памнажэння сярэднямесячнага заробку рабочых і служачых Рэспублікі Беларусь на індывідуальны працоўны каэфіцыент. Прычым заўважце, што пенсія з гэтай сумы не адымаецца, а ў вас адымалі, што не адпавядае закону...

Ведаю, што многія з нас сутыкаюцца з тымі ж пытаннямі і праблемамі, з якімі надоечы давялося сутыкнуцца і мне. А таму, лічу, будзе карысна расказаць пра гэтую ўстанову больш падрабязна. Да ўвагі чытачоў — гутарка з ***Леанідам ГРАКОВІЧАМ.***

— Якая ж галоўная функцыя вашага камітэта? Акрэсліце, калі ласка, кола клопатаў, на якія распаўсюджваецца ваша дзейнасць.

— На 1 студзеня 1998 года колькасць інспектарскага саставу па ўсёй нашай рэспубліцы роўна 337 чалавекам. Гэта толькі 95 працэнтаў ад неабходнага. За мінулы год дзяржаўнымі інспектарамі працы праведзена 15.960 праверак захоўвання заканадаўства аб ахове працы і правілаў па ахове працы на прадпрыемствах, ва ўстановах і арганізацыях усіх формаў уласнасці, што на сем працэнтаў болей, чым у папярэднім годзе.

З-за наяўнасці парушэнняў аховы працы, што стваралі пагрозу жыццю і здароўю людзей, прыпынялася, забаранялася работа 9 прадпрыемстваў, 146 цэхаў, 672 вытворчых участкаў, 25.330 адзінак рознага вытворчага абсталявання.

За грубыя парушэнні заканадаўства аб працы і правілаў па ахове працы да адміністрацыйнай адказнасці ў выглядзе штрафу прыцягнута 7335 службовых асоб на суму 1342,4 мільёна рублёў. Па матэрыялах дзяржаўных інспектараў працы 3213 службовых асоб прыцягнуты да дысцыплінарнай адказнасці, у тым ліку 78 вызвалены ад займаемай пасады, а 82 — да крымінальнай адказнасці.

За тыя ж грубыя парушэнні ўмоў аховы працы да 3591 наймальніка прыменены эканамічныя санкцыі на суму 5505,9 мільёна рублёў, а 89 наймальнікаў папярэджаны.

— Адным словам, Леанід Аляксандравіч, інспектары па ахове працы не даюць спакойна жыцця наймальнікам, калі тыя не клапоцяцца як след пра сваіх работнікаў, пра тое, каб на прадпрыемствах былі створаны бяспечныя ўмовы працы.

— Задумайцеся: кожны год на прадпрыемствах рознай формы ўласнасці здараецца 12 тысяч няшчасных выпадкаў, у якіх гінуць 300 чалавек, а 800 трацяць поўнасцю або часткова працаздольнасць, робяцца інвалідамі.

Як гэта ні дзіўна гучыць, але ж наша рэспубліка — адзіная з усіх краін СНД, дзе дасюль няма свайго Закона аб ахове працы.

— Часам вельмі цяжка дамагчыся нават праз суд таго, што напісана ў законе, — гэта я адчуў на сабе. Вось як тут быць? Бо дарма, што закон, які абараняе чалавека, ёсць, а дабіцца выканання яго хіба ж лёгка?

Вось жа існуе Закон аб сацыяльнай абароне інвалідаў у Рэспубліцы Беларусь, але колькі даводзіцца пакутаваць нам, інвалідам, хіба аднаму толькі Богу вядома. Узяць хаця б вось такое... У горадзе паўсюдна сходцы без поручняў. Калі яшчэ няма снегу, не слізка, то так-сяк па іх таму, хто на мыліцах або з кіёчкамі ў руках, грабсціся можна, а як зімою, калі снег, галалёд? Аб гэтым я не раз і не два ставіў пытанне на старонках газеты «Наша доля», калі працаваў у ёй, ставіў і на пасяджэннях прэзідыума Беларускага таварыства інвалідаў, казаў пра тое ж самае ў Міністэрстве сацыяльнай абароны. Усё дарма. У тое ж Міністэрства сацыяльнай абароны зайсці, каб высветліць якое-небудзь неабходнае пытанне, не так проста, бо сходцаў пры ўваходзе ого-го, але ніводнага поручня. Дык пра што тады гаварыць? Законаў можна напрымаць процьму, але чалавеку ад таго хіба лягчэй?

— Трэба выпрацоўваць механізмы выканання любога закона, — прычым такія трывалыя механізмы, каб ніводзін кіраўнік прадпрыемства, адміністратар любог рангу не змог знайсці сабе шчыліну для таго, каб выкруціцца, каб не рабіць таго, што належыць. Да будучага Закона аб ахове працы трэба прыняць цэлы шэраг падзаконных актаў, інструкцый, палажэнняў на самым розным узроўні, і закон запрацуе, паслужыць чалавеку верай і праўдай.

Іван КАПЫЛОВІЧ.

ЖАРАБ'ЁЎКА. ЕЎРАПЕЙСКІЯ КУБКІ

Ці прыедзе да нас «Інтэр»?

У панядзелак, 6 ліпеня, у Жэневе прайшла жараб'ёўка папярэдняга этапа Еўрапейскіх футбольных Кубкаў, які пройдзе 22—29 ліпеня.

Мінскае «Дынама», якое будзе выступаць у лізе чэмпіёнаў, у саперніні атрымала рыжскую «Сконта». Першую сустрэчу мінчане правядуць дома. Пераможца гэтай сустрэчы на другім этапе турніру выходзіць на італьянскі «Інтэр». Колеры гэтага міланскага клуба, як вядома, абараняюць такія «зоркі» сусветнага футбола як Ранальдо, Самарана, Джаркаеф, Пальсюка. Так што можна не сумнявацца, што беларускія балельшчыкі вельмі мараць сустрэцца з інтэраўскімі мэтрамі.

Сапернікам віцебскага «Лакаматыва-96» у розыгрышы Кубка Кубкаў будзе балгарскі клуб «Леўскі». Нашы пачынаюць у гасцях. У розыгрышы Кубка УЕФА «Белшына» сустрэнецца з маскоўскім ЦСК. Першую гульню бабруйчане правядуць дома.

ФУТБОЛ. ЧЭМПІЯНАТ БЕЛАРУСІ

«Тарпеда» здала лідэрскія пазіцыі

За матчамі XVI сусветнага першынства па футболу неяк у баку застаўся чэмпіянат Беларусі. Тым часам толькі два туры засталіся да заканчэння першага круга.

Прыводзім вынікі матчаў 14-га тура
Тарпеда — Маладзечна — 1:1
Белшына — Нёман — 0:0
Гомель — Нафтан-Дэвон — 2:0
Дынама-93 — Камунальнік — 1:1
Тарпеда-Кадзіна — Днепр-Трансмаш — 0:1
БАТЭ — Лакаматыў-96 — 1:3
Дынама (Бр) — Шахцёр — 5:0
Славія — Дынама (Мн) — 0:0

Турнірная табліца пасля 14 тураў

	Г	В	Н	П	М	А
1. Днепр-Трансмаш	13	10	1	2	30-6	31
2. Гомель	14	8	3	3	19-11	27
3. Тарпеда	14	7	5	2	23-8	26
4. Лакаматыў-96	14	7	4	3	18-10	25
5. БАТЭ	14	7	3	4	28-19	24
6. Славія	14	7	3	4	18-17	24
7. Белшына	13	6	4	3	19-6	22
8. Тарпеда-Кадзіна	14	6	4	4	19-16	22
9. Дынама (Мн)	13	6	2	5	16-12	20
10. Нёман	14	5	4	5	11-17	19
11. Дынама-93	13	4	6	3	19-15	18
12. Дынама (Бр)	14	5	1	8	17-22	16
13. Шахцёр	14	3	4	7	13-29	13
14. Нафтан-Дэвон	14	2	2	10	11-26	8
15. Маладзечна	14	1	2	11	10-29	5
16. Камунальнік	14	0	4	10	6-34	4

Наступны, 15-ты тур пройдзе сёння.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 7 ЛІПЕНЯ 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		Тэлефон для даведак
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (0-17)							
Белпрамбудбанк	50000	53500	27700	29500	8000	8500	233-2110
Мінсккомплексбанк	50000	54000	27500	29700	8000	8600	228-2047
Пріорбанк	50000	55000	27400	30100	8000	8800	245-5721
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	38350.00		21119.00		6140.00		Курс на 8.07.1998
Цэнтрабанк Расіі	6.2090		3.4279				

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць неістотна адрозніваецца ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галаўных упраўленняў негандлёвых аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

	USD		DM		RUR		
Рынкавы намінальны курс (міжбанкаўскі рынак)	67400	68400	37127	37688	10792	10955	
Рэальна абгрунтаваны курс	62500	63000	34400	34900	9900	10400	

Сядзіба

Выпуск № 23 (411)

Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ.

Разлікі і пралікі

Сярэдзіна лета яскрава акрэслівае віды на ўраджай паслёнавых культур. Моцная расліна — чакай багатага збору, слабая — можа і не знімем больш, чым пасадзілі-пасеялі.

А як пазнаць тую моцную расліну? На бульбе гэта буйное лісце, сцябліны ці не сантыметр у дыяметры, знізу ідуць пасынкі, а кветкі яскрава абасоблены і цвітуць вельмі дружна. Увесь ліст цёмназялёны з блакітным адценнем. Пройдуць яшчэ два-тры тыдні, і зямля ў радках, якраз ля камлёў, растрэскаецца. Гэта шпарка набіраюць моцы клубні. Пад кустом такіх 100- і 200-грамовікаў можа быць з дзесятак-паўтара.

З пачаткам цвіцення ўсе працэсы ў расліне перабудоўваюцца. Больш за ўсё ідзе рух сілкавання зверху ўніз. Ліст і сцябліна спаўна аддаюць усё лепшае, што нагулялі ў маі-чэрвені і што здабудуць у ліпені-жніўні.

Вось чаму на той лісточак неабходна маліцца. Наляціць фітафтора, прычэпіцца жук (яго другая хваля ўжо пачалася ці на падыходзе) — і з горыччу адзначай адны страты.

Менавіта ў ліпені, у першай яго палове, павінна быць дзве апрацоўкі — у першую чаргу супраць фітафторы. А калі яшчэ выходзіць на бацвінне і каларадскі жук, то апрацоўкі трэба сумяшчаць. Скажам, у бардоскую сумесь дабаўляць «каратэ». Можна дадаць і трэці кампанент — азотнакіслы амоній. На кожнае вядро яго даваць сталовую лыжку ці паўтары. Разводзіць азот лепш асобна ў шкляной ёмістасці (3-літровы слоік). Памешваць і глядзець, калі ўвесь растворыцца. Тады і ўліваць. Але агульная маса вадкасці павінна быць такой, якой патрабуе інструкцыя, — дзесяць літраў. Усё працадзіць праз капронавую панчоху і апырскваць. Лепш гэта рабіць надвечар.

Цяпер звернем увагу на памідоры. Многія сяляне пасадзілі ўсяго адзін-два дзесяткі каліў. Вядома, расада была з базара. Прыжылася. Яно і не дзіва: такі сёлета паліў! На першай гронцы ёсць маленькія плодзікі, яшчэ адна, больш высокая, вось-вось зацвіце. З'явіліся і пасынкі. Усё гэта сведчыць аб добрым самаадчуванні памідораў. Цяпер патрэбен час, каб з кветачкі вырас чырвоны плод. І тэрмін гэты працяглы — амаль паўтара месяца! Прыкінем да нашага сённяшняга дня гэты тэрмін. А яшчэ трэба накінуць на непагадзь. Атрымаецца... верасень. Вось вам яскравыя разлікі і пралікі.

Сорт Лорх.

А ці можна неяк паскорыць час збору? Безумоўна, але не намнога. Па-першае, да 15—20 ліпеня зняць усе органы росту: адрэзаць верхавіну і пасынкі, нават кветкі. На расліне пакінуць дзве (лепшы выпадак) ці тры (выпадак сумніўны) гронкі. Уся энергія каранёў, лісцяў і сцяблін будзе накіравана на тую маленькую сямейку, што пакінулі. Зразумела, яе развіццё будзе максімальным.

З іншых мерапрыемстваў, якія набліжаюць збор пладоў, адназначым фосфар. Выцяжкай з суперфасфату два разы з інтэрвалам у дзесяць дзён апрацаваць гронкі з пладамі. Выцяжка рыхтуецца так. У шкляной (эмаліраванай, драўлянай, глінянай) пасудзіне ў двух-трох літрах цёплай вады разводзім 50 ці 100 грамаў суперфасфату. За адзін дзень добрага выніку дабіцца цяжка. Работа зацягнецца на двое-трое сутак. Увесь час памешваць. Пасля адстойваць. Зліваць з асадку. Гэта і будзе выцяжка. Улівайце ў ручны апыляльнік — і за справу. Пырскаць толькі на плады. І рабіць гэта ў жніўні, калі тыя плады ўжо даволі вялікія.

Другая мера паскоранага развіцця пладоў — адкрыць да іх доступ сонца. Іншым разам варта зняць нават моцны ліст. Зрэзаць усе лісты, якія знаходзяцца ніжэй першай гронкі. Саму гронку падвязаць да апоры, бо расліна затрачвае «сродкі» і на яе моц.

Па-трэцяе, добра даглядаць (акучыць з папярэдняй падкормкай каравяком; праз дзесяць дзён ці два тыдні аперацыю паўтарыць; прыкладна ў тыя ж тэрміны двойчы апрацаваць супраць фітафторы — праз тыдзень).

Чацвёрты сродак — у другой палове жніўня падкапаць кусты з усіх бакоў. Карані не будуць пастаўляць сілкаванне ў расліну, і плады пачнуць чырванець.

Нарэшце апошняе. Плады падраслі, але многія з плямамі фітафторы (падскурныя бурыя плямы). Плады зняць і адразу змясціць у ваду з тэмпературай у 50—60 градусаў на дзве хвіліны. Калі плямы фітафторы значныя, то тэмпература павінна быць вышэй (да 70 градусаў). Само «купанне» больш працяглае — да 5—10 хвілін. Сачыць, каб плямы былі ў вадзе (памешваць).

Пасля плады класці ў міску і чакаць, пакуль вада сцячэ. Раскладваць у хаце на даспяванне.

Нарэшце два словы пра перцы. Яны найбольш цеплалюбівыя. Таму абавязкова накінуць плёнку. Зрабіць дужкі і на іх пакласці ўкрыццё. На дзень яго знімаць ці адкрываць з любога боку. Апрацоўваць, як і памідоры супраць фітафторы. Расліны можна не пасынкаваць. Своечасова знімаць плады, каб даць магчымасць паскоранага развіцця тым, якія засталіся.

ХАТНЯЯ АПТЭКА

Сок з бурачкоў

На агародзе набірае моцы бурачок. У асобных гаспадароў гэты прадукт ужо памерам з кулак. Вільгаць, якой нават занадта, добрае збалансаванае сілкаванне, сонца ствараюць найлепшыя ўмовы для развіцця. Увосень будуць асобіны вагой адзін, два і болей кілаграмаў. У вінегрэт іх не выкарыстаеш. А вось у нашу аптэчку яны якраз падыдуць.

Нагуляўшы «тлушчу» на градцы, такі пястун нясе ў сабе і цэлы «букет» найкаштоўнейшых лекаў. А самае важнае — набор неабходных кампанентаў для ўтварэння крывяных шарыкаў. І яшчэ амаль 50 працэнтаў натрыю, 20 — калію і 5 працэнтаў кальцыю. Калій удзельнічае ва ўсіх фізіялагічных працэсах у арганізме, кальцый зніжае ціск.

Мы не раз пісалі ў «Сядзібе», што бурачок любіць хлор (як і морква). За лета пад яго абалонкай назапасіцца цэлы зарад гэтага элемента — восем працэнтаў. Ён якраз і ачышчае нашу пячонку і ныркі ад шкодных шлакаў.

Найбольш каштоўны сок з бурачкоў. Яго выціскаюць ручным прэсам, на «Журавінцы». Кожны дзень чалавек павінен выпіваць да трох шклянак соку! А найлепшы вынік — калі літр і больш. Сокі не павінны награвацца і доўга захоўвацца, нават стэрылізавацца. Нарыхтоўкі толькі на два дні ці тыдзень. Найлепш — адразу пасля атрымання.

Прывучыцца піць сок буракоў удаецца не ўсім. Некаторых людзей нават нудзіць, ім млосна. Таму пачынаць з малых дозаў. Можна ў сумесі з сокам морквы. Гэта парачка вельмі дружная і «працавітая».

Бурачны сок (па 100 г раніцай, у абед і вечарам) дазваляе жанчынам пераадолець свае штомесячныя нязручнасці. А ў час старэння арганізма пастаянны прыём соку прыносіць больш карысці (паводле выснову амерыканскага вучонага Уокера), чым спецыяльныя дарагія лекі ў таблетках, напоях ці парашках.

Што робіцца на цыбульнай градцы?

Змены на агародзе амаль штодня. Вось ужо і цыбулька дорыць не толькі сакавітае пяро, але і гаркаватыя, вельмі прывабныя на выгляд плады. Важна, каб зялёны конус прастаяў хоць бы два-тры тыдні. Больш, вядома, лепш. Тады кожная асобіна набудзе дастаткова вялікія памеры.

Асобныя дачнікі і сяляне не выбіраюць прадукцыю з градкі нават тады, калі ліст-трубачка ўжо ўпаў ці высах. Яны лічаць, што карані «працуюць», і таму ўраджай «падрасце». Не, ніякага росту не будзе. З адмiраннем наземнай часткі галоўкі не павялічваюцца. Ад знаходжання ў зямлі прадукцыя толькі псуецца. Цяпер і асабліва ў час захоўвання. Чаму звяртаем увагу на развіццё горкай прадукцыі менавіта на працягу двух-трох тыдняў? На агародах пачынае інтэнсіўна развівацца несапраўдная мучністая раса. Гэта грыбковае захворванне. Ліст з кончыкаў ці з сярэдзіны, часам знізу, бляднее, пасля рыжэе, падае долу. Калі гэта здарылася, лічыце, што сёлета ўсё скончана. Бярыце вілы і падкопвайце радочкі.

Як зберагчы ўраджай і выстаяць гэтыя два-тры тыдні? Трэба набываць прэпараты, якія маюць найбольшую сілу супраць той «расы». Гэта «фундазол», «цынеб», бардоская сумесь, цэлы букет новых — «тапаз», «аксіхом», «скор» і іншыя. Пытайцеся ў спецыяльных магазінах. Абавязкова браць і інструкцыю па прымяненню. Безумоўна, строга выконваць яе.

Ці можна падкарміць цыбульныя культуры? Безумоўна можна, калі зялёны конус жывы, жаўцізна толькі дзе-нідзе. 50-працэнтнае пашкоджанне лісцяў указвае на запозненыя меры. Падкормліваць лепш за ўсё каравяком (1:8) ці птушыным памётам (1:12). Абавязкова папярэдне расліны падрыхліць, каб падкормка пайшла прама да каранёў. Там, дзе пасадкі цыбулі былі глыбокімі, адгрэбці зямлю. Хай галоўкі нават «пабачаць» сонца. Будзе менш хвароб, а асобіны прыкметна раздадуцца ўшыркі.

Як бы мы ні чаравалі над цыбуляй ды часнаком, а фініш не за гарамі. Недзе ў другой палове ці ў канцы гэтага месяца настае час уборкі. Яе праводзіць у сонечны і сухі дзень. Выбраная з зямлі прадукцыя хай паляжыць два-тры дні на сонцы на нейкіх шчытах. Яе варушыць. На ноч накрываць плёнкай. Пасля дасушваць на цёплым гарышчы амаль месяц.

Часнок можна нават памыць. Пасля адсячы стрэлкі на адлегласці 4—6 см ад галоўкі. Рассыпаць тонкім слоем на тым жа гарышчы.

Ружы пад каўпаком

Хто мае свае кветнікі, напэўна заўважылі, як хутка набіраюць моцы ружы. Асобныя ўжо і зацвілі. І сярод іх ёсць вельмі прыгожыя. Іх хацелася б акараніць. А як гэта зрабіць?

Ёсць два даступныя спосабы. Самы просты — прыгнуць да зямлі галінку. Рабіць гэта асцярожна, бо можна адламаць увесь парастак. У двух ці адным месцы рагаткай з дрэва замацаваць стволік у зямлі (усе лісточкі, якія трапяць у глебу, зняць). Потым прысыпаць зямлёй і паліць. Такое акараненне дае вынік на другі год. А на трэці новую расліну можна перасаджваць. Гэты спосаб добры тым, што ўвосень не трэба рабіць грунтоўнае ўкрыццё. Накідалі зверху некалькі галінак елкі — і ўсё добра. Вялікі мароз не дойдзе праз снежную коўдру і зямлю да таго парастка.

Другі спосаб больш складаны. Галінку з галоўкай-кветачкай зразаем. Ставім у хаце, каб палюбавацца яе харастйвом. Праз нейкі час вымаем з вады і рэжам на чаранкі. У кожным павінны быць дзве пупышкі. Кару на ніжнім зрэзе драпаем пілачкай (лепш будуць расці карані). Калі ёсць стымулятары росту, то змяшчаем на некалькі гадзін у такі раствор. Пасля ўтыкаем у зямлю не на прамым сонцы, а там, дзе паўцень. Паліваем. Накрываем паўлітровым ці літровым слоікам. Сочым, як хутка пачнуць развівацца парасткі. Своечасова паліваем і пакрысе падкормліваем. Складанасці бываюць зімой. Над нашымі чаранкамі, з якіх ужо развіліся парасткі, трэба майстраваць укрыццё з лапніку, плёнкі і інш. Увогуле, як пад вінаград. Але страты ад выправання значныя. Такім жа метадам чаранкавання разводзім абляпіху, іншыя культуры.

Брашуры якраз да сезона

Працягваецца продаж брашурак «Ураджайныя градкі» (газета «Для Вас»). Акрамя Мінска, дзе гэта работа добра пастаўлена ў магазінах «Сельгасхімія» (Чырвоназорная, 8) і «Сельгаскніга» (праспект Скарыны), наша выданне ёсць у магазінах «Сельгасхімія» Гомеля і Гродна.

Можна заказаць выданні ў рэдакцыі. Але іх цана большая, бо сёння вельмі дорага каштуе перасылка: 6500 рублёў — за адзін экземпляр і 6000 рублёў — за два і больш экземпляраў (за кожны).

У нас ёсць наступныя брашуры: № 17 (як атрымаць тону памідораў і 500 кг бульбы з соткі, а яшчэ высокія ўраджаі перцаў, баклажанаў, фізалісу, тытуню); № 18 (агарод па-замежнаму — ЗША, Англія, Чэхія); № 19 (усё пра сад — пасадкі, угнаенні, абрэзка, прышчэпкі і г. д.); № 21 (кветкі ля дома, здабыткі ўмельцаў).

З любога паштовага аддзялення на разліковы рахунак газеты «Звязда» вышліце перавод з указаннем нумароў брашур. Разліковы рахунак газеты такі: 3012210270016 код 739 у АКБ «Белбізнесбанк» г. Мінска. Адрас газеты: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А, «Звязда».

Разборліва ўкажыце свой адрас з індэксам, прозвішча, імя і імя па бацьку. Якія брашуры жадаеце набыць (нумары), паведамляйце ў ніжняй частцы грашовага пераводу (паметка «Для пісьма»). Як толькі прыйдзе перавод, адразу ж высылаем бандэроль.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

ПАСТАВЫ *Маліся за нас і даруй нам, Маці нябесная, заступніца зямная.*

АБАРАНІ СЯБЕ САМ

Беражыце дзяцей 2

Гісторыі з маньякамі прымушаюць нас быць вельмі пільнымі і асцярожнымі.

Непрыемна, што даводзіцца ўвесь час непакоіцца за дзяцей, нават калі яны гуляюць каля хаты. Тым не менш, рабіць гэта трэба. Хаця здараюцца і непрадказальныя выпадкі. Год таму мой сямігадовы сын пайшоў у краму, якая месціцца ў нашым доме. Паглядаем праз акно ў кухні. Жонка раптам з крыкам паведамляе, што ён бяжыць з плачам. Я на вуліцу.

— Што здарылася?
— Цётка нейкая стукнула.
— Дзе яна?
— У магазіне.

Я туды. Бачу — хаваецца кабета ў завуголлі. Кінуўся да яе. Па рухах зразумеў: жанчына не ў сабе. Чапаць яе не чапаў, але ўзяў за руку і павёў у аддзяленне міліцыі, дзе ўсё і распавёў дзяжурнаму. Выклікалі «хуткую». Я ж пакінуў заяву, у якой прасіў паведаміць, куды яе даставілі. Адказу так і не атрымаў. Дзе тая вар'ятка? І хто кампенсуе нервовы шок дзіцяці?

На шчасце, такія выпадкі — рэдкасць. Увогуле з дзецьмі трэба быць шчырымі і адносіцца да іх з даверам. Неабходна, каб яны расказвалі аб усіх здарэннях, што з імі адбыліся. Трэба растлумачыць дзецям, што нельга пачынаць гутарку з незнаёмцам, калі той загаварыў першым. Тут можна зрабіць выгляд, што не пачуў, і адысці ўбок. Ні ў якім разе не браць пачастункі, грошы, не згаджацца пагуляць. Варта растлумачыць дзіцяці: у такіх выпадках можна казаць няпраўду, уцякаць, кусацца, крычаць, клікаць на дапамогу і нават стукнуць.

Кожнае дзіця павінна ведаць, што НЕБЯСПЕЧНА:

- **сядаць з кім-небудзь, акрамя бацькоў, у чужую машыну;**
- **прымаць ад незнаёмцаў падарункі;**
- **гуляць да позняга часу;**
- **трымаць у тайне любое знаёмства з дарослым чалавекам.**

Дзіця павінна ведаць свой хатні адрас, тэлефон, прозвішча. Калі яно гуляе на вуліцы, пастаянна назірайце за ім.

Ключы ад кватэры нельга вешаць яму на шыю, ушыйце ў кішэню касцюма ці сукенкі замок-«маланку».

Вельмі ўважліва падбірайце рэпетытараў.

Растлумачце, што нельга з незнаёмым ездзіць у ліфце.

Дарослыя без дай прычыны, калі не маюць дрэнных намераў, рэдка падыходзяць да дзяцей на вуліцы. Калі вы ўбачылі, што нехта размаўляе з вашым сынам ці дачкой, падыдзіце і спытайце, у чым справа. Калі незнаёмец хуценька адышоў, распытайце пра яго, пра тое, чаго ён хацеў. Калі ўзніклі падазрэнні ў благіх намерах і бачыце, што той уцякае, паклічце каго-небудзь на дапамогу і затрымайце.

Калі зрабіць гэта не ўдалося, паведаміце пра інцыдэнт у міліцыю. Факт можа паўтарыцца, таму раскажыце суседзям аб здарэнні, апішыце знешні выгляд незнаёмца.

(Працяг будзе.)

СІТУАЦЫЯ

Зрабі добрую справу, заплаці падаткі за тое, што зрабіў добрую справу, — і спі спакойна

Пакуль на футбольным першынстве свету ў Францыі адбываюцца спартыўныя баталіі, наш родны беларускі футбол марудна, але дакладна працягвае «гарэць сінім полымем».

Прычым у вогнішча падкідваюць усё новыя і новыя жменькі «пораху». Не паспелі яшчэ сціхнуць страсці вакол надання футбалістам мінскай каманды «Дынама-93» статусу свабодных гульцоў (гэта значыць футбалісты ў любы момант могуць без аніякіх перашкод пакінуць клуб і перайсці ў іншы), што, па сутнасці, надае самому «93-му» клубу статус «жывога нябожчыка», як стала вядома новая пікантная падрабязнасць з жыцця беларускага футбола. Падатковая інспекцыя, якая праводзіла праверку дзейнасці Федэрацыі футбола Беларусі, налічыла апошняй штрафных санкцый на суму аж 183 тысячы долараў ЗША.

Аказваецца, у мінулым годзе федэрацыя выдзеліла на рэканструкцыю стадыёна 100 тысяч долараў і не заплаціла за гэта падаткі. Хутчэй за ўсё, было выдзелена недзе каля 160 тысяч «зялёных», аднак 60 тысяч падаткам не абкладаліся, бо ішлі ў выглядзе дапамогі УЕФА.

«Так, з юрыдычнага боку падатковая служба мае права налажыць на нас штраф, — абураюцца ў Федэрацыі футбола. — Але ж, прабачце, мы гэтыя грошы не на вецер пусцілі. Гэта грошы, якія паступілі за кошт правоў на тэлетрансляцыю матча Беларусь — Аўстрыя, і мы вырашылі, што ўкласці капейку ў святую справу — рэканструкцыю стадыёна маем права без аніякіх падаткаў».

Справа ясная, што справа цёмная. З аднаго боку, і падаткі трэба плаціць па закону ўсім, а з другога — атрымліваецца як у тым анекдоце, калі мужык прыходзіць дадому, жонка хуценька бяжыць да яго, здымае боты, а той падымаецца і што ёсць сілы б'е жонцы ў нос. «За што-о-о?» — лямантуе тая. — «А каб не сапла!»

P.S. Як стала вядома, літаральна днямі падатковая інспекцыя прыняла рашэнне аб пераглядзе справы па штрафных санкцыях да Федэрацыі футбола Беларусі.

Алесь СІВЫ.

ВІНШАВАННІ

Сардэчна віншую **Віктара СМАЛЕНСКАГА** *з г. Смаргоні* з днём нараджэння. Жадаю моцнага здароўя, поспехаў у вучобе, дабрабыту ў сям'і і здзяйснення мараў.

Сястра Юля.

Віншуем з заканчэннем Столінскага каледжа **Вольгу Мікалаеўну БЕЛУЮ** *з в. Гошчава*

«Пусть и дальше путь-дорога
будет ровной и прямой,
никогда пускай тревога
не зайдет к тебе домой».

Дземідовічы, г. Мінск.

Шчыра віншуем з днём нараджэння **Івана ШУЦЬКО** *з в. Ніўнае.* Зычым моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту ў сям'і.

Сям'я Лукашэвічаў.

Віншую любую бабулю **Зінаіду Якаўлеўну НАСЕННІК** з днём нараджэння. Жыві, любая, доўга і шчаслiва.

Унучка Каця, в. Бярозкі.

Віншуем **Валянціну Пятроўну ЯКУШ** з 45-годдзем. Жадаем здароўя, шчасця, светлых дзён, удачы.

Сяброўкі Шпакоўская, Іовіна, в. Крукавічы.

ІДЭІ І ЛЮДЗІ

КРАСНЕНСКІ КАНСЕРВАВЫ ЗАВОД: прадукцыя высокай якасці па прымальнай цане

Гэта сёння на заводзе вытворчыя магутнасці поўнасцю загружаныя, персанал працуе ў тры змены і, галоўнае, няма праблем са збытам прадукцыі — грузавыя машыны стаяць у чарзе ля прахадной прадпрыемства.

А яшчэ год таму мала хто верыў у яго адраджэнне. Завод упэўнена набліжаўся да банкруцтва: картатэка 6 мільярдаў рублёў, разбураная вытворчая база, няпоўны працоўны тыдзень па 4 гадзіны ў дзень, затрымкі з выплатай мізэрнай зарплаты.

Сітуацыя пачала мяняцца ў лепшы бок з прыходам новага дырэктара Ірыны Сінельнікавай. Яна зрабіла стаўку на выпуск канкурэнтаздольнай прадукцыі — у першую чаргу таматных соусаў з высакаякаснай натуральнай сыравіны без дабавак кансервантаў, чым, дарэчы, грашаць многія замежныя вытворцы аналагічных відаў харчовых прадуктаў, у прыватнасці кетчупаў, якія сталі апошнім часам даволі папулярнымі ў нашай краіне.

Але ўсё натуральнае і якаснае, як вядома дорага каштуе. Тым не менш, на заводзе вырашылі не эканоміць на сыравіне, пачалі закупляць яе толькі высакаякасную, з агародніны, якая даспела на палетках пад паўднёвым сонцам, а не зробленай з паўзялёных таматаў, якія потым «даходзяць» у скрынках да неабходнай кандыцыі. Падобная сыравіна каштуе значна танней, але і соусы з яе не вельмі смачныя.

Таму сыравіну завод набывае ў Турцыі, Іспаніі, Іране. Таматная паста з гэтых рэгіёнаў адрозніваецца прыемнымі смакавымі якасцямі. Таму і прадукт з яе таксама атрымліваецца смачны, духмяны, экалагічна чысты.

У гэтым даволі хутка разабраліся пакупнікі. Іх вабіць яшчэ і тое, паўтаруся, што гэта натуральныя таматныя соусы ў поўным сэнсе гэтага слова. У іх няма ніякіх кансервантаў.

Таму зусім не выпадкова сёння прадукцыя Красненскага кансервавага завода карыстаецца ўстойлівым попытам сярод спажыўцоў. Хаця тут соусы «Таматны мінскі» і «Краснадарскі» выпускаюць па той жа рэцэптуры, што і на іншых аднатыпных з Красненскім заводам прадпрыемствах. Але далёка не ўсе з іх могуць пахваліцца падобнай высокай якасцю прадукцыі.

Нядаўна на Красненскім заводзе распрацавалі і запусцілі ў вытворчасць свой фірменны востры соус «Наташа». Туды дабаўляюцца розныя спецыі (яны надаюць соусу своеасаблівы прыемны смак) і адмысловыя дабаўкі, якія нават, як сцвярджаюць аўтары рэцэпта прадукту, нават павышаюць патэнцыю ў мужчын.

Асваенне канкурэнтаздольнай прадукцыі літаральна надало другое дыханне яшчэ нядаўна «ляжачаму» прадпрыемству. За год колькасць працуючых на заводзе павялічылася больш чым удвая. Зарплата тут не меншая за сярэднюю па Беларусі. Людзі, натуральна, зараблялі б больш, але шмат сродкаў (мільярды рублёў) забірае рамонт вытворчых цэхаў, пагашэнне крэдытаў, замена абсталявання, якое (за рэдкім выключэннем) даўно маральна састарэла і амаль поўнасцю выпрацавала свой фізічны рэсурс. Усе гэтыя затраты адбіваюцца на сабекошце прадукцыі ў сэнсе яго павелічэння.

Тады адкуль прымальныя цэны на соусы? Такія ж, як і на прадукцыю іншых падобных прадпрыемстваў, хаця на Красненскім заводзе закупляюць дарагую сыравіну. Справа ў тым, што тут вялікія аб'ёмы вытворчасці і дзякуючы гэтаму атрымліваецца адносна невялікі сабекошт соусаў.

Галоўная ідэя дырэктара Ірыны Сінельнікавай — поўнасцю аднавіць і пераабсталяваць завод, умацаваць яго фінансавую базу і з цягам часу выйсці на выпуск новых відаў прадукцыі. Напрыклад, заняцца разлівам якасных і недарагіх натуральных він. Плошчы і ўмовы завода дазваляюць гэта рабіць. Ірына Сяргееўна ўжо правяла папярэднія перагаворы з патэнцыяльнымі партнёрамі з Малдавіі. Там не супраць на ўзаемавыгаднай аснове пастаўляць віно. І хто ведае, можа хутка мы пачуем пра віны красненскага разліву.

Леанід ТУГАРЫН, Яўген ПЯСЕЦКІ *(фота).*

Начальнік лабараторыі Наталля КАРУНЦАВА і мікрабіёлаг Святлана СІЛЬВАНОВІЧ.

Ідзе тэрмічная апрацоўка прадукцыі.

КААРДЫНАТЫ ЗАВОДА:
Рэспубліка Беларусь,
Мінская вобласць,
Маладзечанскі раён, Краснае.
Тэл./факс (8-273) 96159; **96279** (бухгалтэрыя); **96277** (аддзел збыту).

36,6°

Колькі існуе відаў галаўнога болю?

Супрацоўнік медыцынскага цэнтра штата Місісіпі Кенет Мур налічыў іх 50.

Найбольш часта сустракаецца тупы, сцягваючы боль у скронях, выкліканы скарачэннем мускулаў галавы і шыі.

Мігрэнь — больш інтэнсіўны, пульсуючы боль, які можа працягвацца ад 4 да 72 гадзін і суправаджацца млоснасцю, галавакружэннем, павышанай адчувальнасцю да светлавых і гукавых раздражняльнікаў, паколваннем у канечнасцях.

Боль, які надыходзіць прыступамі, падобны на мігрэнь, але яшчэ больш пакутлівы; ён свярбіць у вочным яблыку ці на макушцы і можа ўзнікаць да 10 разоў на дзень на працягу некалькіх тыдняў, а потым спыняцца на доўгі час.

Яшчэ адзін від — глыбокі тупы боль у раёне носа, вачэй і шчок, выкліканы запаленнем гаймаравых пазух, які ўзмацняецца пры кашлі ці рэзкім змяненні паставы галавы.

Сярод іншых тыпаў галаўнога болю даследчык выдзеліў пахмельны сіндром; боль, які ўзнікае пры празмерным ужыванні болесуцішальных прэпаратаў ці кафеіну; галаўны боль, выкліканы голадам; боль, што ўзнікае з-за тромба, а таксама боль як вынік траўмы шыі ці галавы.

Па матэрыялах друку падрыхтавала Арына КАЗАКОВА.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Магілёве — 31-13-75, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98. **ФАКС:** *68-27-79.* **E-mail:** *daily@zwyazda.belpak.minsk.by.* **http://www.zvyazda-daily.minsk.by.**

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 80 745. Індэкс 63850.
Зак. № 4032.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12